

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CL. évfolyam
2015. június

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

BESZÉLGETÉS ÁDER JÁNOSSAL

AZ ERDŐK ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSAI

DRÓNOK AZ ERDÉSZETI TÁVÉRZÉKELESBEN

A KOCSSÁNYOS TÖLGY KÓROKOZÓI

ERDÉSZNŐK TALÁLKOZÓJA VAS MEGYÉBEN

ERDŐFELÚJÍTÁS A HOMOKVIDÉKEN

Virágok közt veled lenni...

Az Illés zenekar legendás dalának első taktusait dúdolgattam magamban a múlt hónap közepén a Vas megyei Jeli Arborétumban, ahol a borongós idő ellenére is pazar májusi színpompájukban virágoztak a messze földön híres rhododendronok. Nem lehetett volna ennél jobb időpontot és helyszínt választani ahhoz, hogy a hazai erdésznöket is virágzó csokorba gyűjtsék össze a szombathelyi rendezők! Így meg volt a sajátos hangulata az erdészholgyek és a havasszépék együtt virágzásának. Az erdésznök idei találkozójának részleteiről e lapszámunkban olvashatunk.

Nagy László

Kép: Markó András, Nagy László

A harmadik oldal

Nem régen kézirat formájában egy anekdota került a kezembe, amelyben az Erdőmérnöki Kar egykori legendás professzora – a szebbik nem iránt érzett minden őszinte tisztelete ellenére – a selmeci szellem egyik törésének aposztrofálta a bölgy erdőmérnök hallgatók megjelenését, Sopronban. „Cherchez la femme!” Keresd az asszonyt! – mondta bölcsen Fouché, Bonaparte Napóleon rendőrminisztere, aki a császárkor kényesebb történeleinek valódi okai mögött, mozzgatórugóként, gyakran bölgyeket talált.

Soproni professzorunknak, ha kissé sarkítva is, de részben igaza volt! Minden bizonnyal bosszú lenne a lista az azóta elvérzett vagy éppen megigézett férfi erdész szívekről, akiket az erdész szakmát választó gyengébbik nem képviselői – szép szóval, sokatmondó tekintettel és a nemes célt szolgáló fegyvertárba tartozó összes kellékkel – „bajtot tak igába”. Persze nagyobb részük legnagyobb örömére!

De legyünk tárgyilagosak! Az 1950-es években felvett első erdőmérnök női hallgatók óta eltelt több mint fél évszázad óta, mind az erdőmérnökök, mind az erdésztechnikusok között, számos erdészbölgy ápolta, éllette tovább az erdész szakmát és a selmeci szellemet. Pedig a szemszögből nézve – már amennyire ezt megítélni tudom a magaméból – valóban komoly kibívás egy abszolút férfi központú hivatásban belytállni!

Az idei országos erdésznői találkozón elgondolkodtam, vajon mennyire becsüljük meg őket, mennyire értékeljük valós mércével a munkájukat, szerepüket az ágazatban. Az éves rendezvény a maga eszközeivel, üzenetével a megbecsülést próbálja kifejezni. Azt az elismerést és felismerést, hogy elbivatott erdésznőnek lenni komoly életfeladat. Nem csak szakmai oldalról, hiszen e téren már bőségesen bizonyítottak. Számos erdész kollegina életútja, eredményei állhatnak előttünk példaként. Az erdész hivatás művelése mellett egyszerre kell nőnek megmaradniuk, egyszerre kell édesanyának és bitvesnek lenniük. Ennek a bármás tebernek a bordozása – a képzavar ellenére – valljuk be, igazi „férfimunka”! Vagy inkább a női kitaratás, céltudatosság?

Manapság gyakran visszagondolok arra, hogy a katonacsaládból származó és a Magyar Honvédségnél dolgozó édesanyám mindennapi szolgálata mellett, milyen és mekkora terbeket vitt a vállán, hogy a testi-lelki nevelésünk mellett boldog gyermekkorunk lehessen. Mennyi önfeláldozással járhatott mindez! Különösen értékessé válik ez a jó értelmű áldozat, egy olyan korban, amikor az énközponitáság már a legszenebb életkiüldetéseket is igyekszik elértekteleníteni.

Hiszem, hogy a magyar erdésznők példát mutatnak mindenki számára, az erdők iránti elkötelezettség, az erdészet iránti elbivatottság és a család iránti áldozatbozatal terén.

Ezért is jó egy évben egyszer feltöltődni közöttük.

Nagy László

Tartalom

Nagy László:
Büszkék lehetünk a magyar erdészekre 162

Dr. Kovács Eszter, Dr. Harangozó Gábor,
Marjainé Dr. Szerényi Zsuzsanna, Csépanyi Péter:
Az erdők által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatások és értékelésük alapjai 164

Pataki Zsolt:
Drónok használata az erdészeti távérzékelésben I. 168

Gerely Ferenc: Az erdő mint a biogazdaság alapja 170

Dr. Sárvári János: Közgyűlést tartott a MEGOSZ 171

Sípos István:
Birtokba vették a Parkerdőt Bugacpusztaházán 172

Dr. Sárvári János: EKÁER + EUTR + PEFC = ? 172

Buzás Zoltán:
Agrárerdészeti rendszerek újraélesztése 173

Szűcs Ferenc:
Biomassza-alapú távhőszolgáltatás Tatabányán 174

Prof. Dr. Szabó Ilona: A kocsányos tölgy kórokozói 175

Kulcsár György, Zamosny Gábor:
Erdészeti Európa-bajnokság, Brno 2015 177

Farkas Zsuzsanna: Vas megyében rendezték az Erdésznők Országos Találkozóját 178

Kámpel József: Borult ég alatt, derűs hangulatban 179

Fűrné Kinsztler Anita:
Erdőfelújítás a homokvidéken 180

Dr. Szikra Dezső: Utaztak a Szeniorok 181

Dr. Illyés Benjamin: Megemlékezés Perlaki Ferencről 183

Apatóczy István: Centenáriumú szemelvény 185

Wágner Tibor:
Szőnyi Márton története az Arló-Ózdi erdőben 186

Sárainé Illés Edina: A Vértes történelmi emlékhelyei 70 évvel a 2. világháború vége után 191

Nagy László: Az Abák sasfészke 192

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CL. évfolyam 6. szám (június)

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **DR. OROSI SÁNDOR**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: dr. Bartha Dénes, Detrich Miklós, Haraszti Gyula, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Puskás Lajos, dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: PR Innovation Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2015. június 3.

ISSN 1215-0398

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Pillantás a jövőbe. Fotó: Nagy László (Alsó-Tax)

Büszkék lehetünk a magyar erdészekre

Beszélgetés Áder János köztársasági elnökkel

Negyvenezer embert, kis- és nagyvállalatok társadalmi felelősségérzetét mozgósította a közmédia március elsejei tematikus napja, amelyet Áder János köztársasági elnök indítványára a 2014. december elején jégkárosult magyar erdők mihamarabbi helyreállításának és a hazai erdészeti szakmai munka bemutatásának érdekében szervezett – az Országos Erdészeti Egyesülettel és az érintett állami erdőgazdaságokkal együttműködve – az MTVA. A tematikus napot is felidézve beszélgettünk Áder Jánossal a magyar erdőgazdálkodásról és a magyar erdészekről.

– Elnök Úr! Az erdészek munkáját támogatva köztársasági elnökként aktív szerepet vállalt a 2014-ben jégtörést szenvedett erdők helyreállításának előremozdításában, a károk bemutatásában. Miért gondolta úgy, hogy szükséges ez a komoly segítséget jelentő megszólalás?

– Amikor erdészek kíséretében a Pilisben jártam, személyesen is meggyőződhettem a katasztrófa mértékéről: a jégkárok következtében 30-40 év, egy emberöltőnyi idő munkája ment tönkre hatalmas területen. 34 ezer hektárnyi erdő nagyon súlyosan károsodott és több mint 200 hektáron újra kell telepíteni az erdőt, ez pedig csak komoly állami segítséggel és széles körű civil összefogással valósulhat meg. Ezért úgy gondoltam, fel kell hívni az emberek, a cégek figyelmét arra, milyen módon segíthetnek abban, hogy minél hamarabb újra ép erdőket láthassunk.

– Alig egy héttel a katasztrófát követően, december 8-án személyesen is megtekintette a károsodott erdőket, majd március elején ismét a terepen tájékozódott a kárfelszámolás menetéről. Milyen személyes tapasztalatai alakultak ki a bejárás során?

– Lesújtó volt látni a jégtörés által letarolt erdőt, a szilánkosra tört, kifordult, derékba tört fákat. Az egész terület olyan volt, mintha lebombázták volna, a fák a nyílt sebeikkel egy-egy sírkeresztre emlékeztettek, mementót állítva a pusztításnak.

– Az Országos Erdészeti Egyesület elnöke januárban Önnel járt a Sándorpalotában és részletesen beszámolt a kárfelmérések eredményéről, a kárelhár-

rítás szakmai feladatairól. A terepen látottak és a szakmai tájékoztatás alapján hogyan ítéli meg az erdészek eddig elvégzett munkáját, feladatait?

– Elismerés illeti az erdészetek szakembereinek szakszerű és gyors munkáját, amit az azonnali kárelhárításban végeztek. Megítésem szerint a munka jó tempóban halad, azonban azzal is tisztában vagyok, hogy a helyreállítás sokáig eltarthat, hiszen az erdőtelepítés, újratelepítés nem rövid távú projekt.

– Az Ön kezdeményezésére tematikus napon foglalkozott a közmédia a károk felszámolásával. A műsorral párhuzamosan hozzájárulásokat is gyűjt-

öttek a károk helyreállítására. Sikeresnek tartja az összefogást, a kezdeményezést?

– Igen, több szempontból is. Egyrészt, már az első napon több mint 40 ezren telefonáltak és nemcsak civil emberek mozdultak meg az ügyben, nagyon sok vállalat is felajánlott kisebb-nagyobb összeget, hogy segítse az erdőgazdaságok munkáját.

Másrészt, civilek, vállalatok dolgozói kétkézi munkájukkal is segítettek a kárenyhítésben. A Mátrában például a közszolgálati televízió munkatársai, a Börzsönyben az egyik áruházlánc dolgozói vettek részt az erdő megtisztításában. És ebben nem csak az a siker, hogy segítségükkel gyorsabban haladt a munka. A résztvevők átérezhették a veszteséget, amit az erdő pusztulása jelentett, egyúttal megtapasztalhatták az összefogás, segítségnyújtás, tenni akarás felemelő érzését is,

hogy együtt mennyivel többre vagyunk képesek. És ez az élmény talán sokakat elindít egy úton, hogy ne csak egy-egy alkalomról szóljon az összefogás.

– Elnök Úr! A jégkár mellett a médianap foglalkozott az erdők szerepének általános bemutatásával is. Ön miben látja az ország termőterületének egyenyedét borító hazai erdőállomány és az ezt kezelő erdőgazdálkodók legfontosabb szerepét?

Zambó Péter, Áder János, Lomniczi Gergely. (Forrás: MTI, KEH)

– Az erdők fontos részei az életünknek, klímavédelmünk természetes első védvonal, földünk tüdeje. Az erdő kell ahhoz, hogy éljünk, hiszen a kibocsátott szén-dioxid egy részét a fák kötik meg és alakítják oxigénné. De tudnunk kell, hogy ez a szén-dioxid-nyelő képesség véges, ezért fontos a kibocsátás visszaszorítása. Elmondhatjuk, hogy Magyarország jól teljesít e téren, hiszen míg gazdaságunk a 90-es évek óta 25-30%-kal nőtt, addig szén-dioxid-kibocsátásunk 37%-kal csökkent. De az erdők nemcsak az éltető levegőt biztosítják, fontos szerepük van a természet vízgazdálkodásában is. Gondoljunk csak a nagy esőkre, vagy a hóolvadásra! Milyen károkat, árvizeket, akár földcsuszamlásokat okozhatnak ott, ahol lecsupaszították a hegyoldalakat!

Végül, de nem utolsósorban az erdő élőhely, amit meg kellene őriznünk a fenntarthatóság érdekében. És ez az emberiség élőhelye is, amiről a civilizált ember gyakran hajlamos megfeledkezni. Mindenkit biztatnék arra, hogy legalább évente néhányszor menjen ki az erdőbe családdal, barátokkal és élvezze a természetet.

– *Új szervezeti egységgel, a Környezeti Fenntarthatóság Igazgatóságával bővült január 1-jétől a Köztársasági Elnöki Hivatal. Az erdészszakma a fenntarthatóság fogalmát 300 évvel ezelőtt szakmai célként és eszközként fogalmazta meg az erdőgazdálkodás terén. Hogyan látja ma és a jövőben ennek a célnak az elérésében a magyar erdész szakemberek szerepét?*

– A környezeti fenntarthatóság pártonkon, ciklusokon átnyúló feladat, amely mindannyiunkat érint, meghatározza jövőnket. Fontossága megkérdőjelezhe-

Interjú az MTVA tematikus napján. (Forrás: MTI, KEH)

telen. Amit ma sokan fenntartható fejlődésnek hívnak, mai formájában fenntarthatatlan. Meg kell tanulnunk jobban odafigyelni a hosszú távú célokra is, ezért hoztuk létre a Köztársasági Elnöki Hivatalon belül a Környezeti Fenntartha-

„Elismerés illeti az erdészetek szakembereinek szakszerű és gyors munkáját, amit az azonnali kár-elhárításban végeztek.”

tóság Igazgatóságát. Természetesen tisztában vagyok vele, hogy ezzel a kis létszámú intézménnyel nem tudunk csodát tenni, de nem is ez volt a cél. Inkább az együttgondolkodás, az együttműködés ösztönzése kormányzati szereplőkkel, civilekkel és szakemberekkel.

A magyar erdészetnek komoly hagyományai vannak. Büszkéek lehetünk teljesítményükre itthon és külföldön egyaránt. Amikor két éve hivatalos úton Vancouverben jártam, felkerestem az 56-os forradalom után Kanadába emigrált soproni erdőmérnök-hallgatókat. Miután ott befejezték tanulmányaikat, megújították a kanadai erdőgazdálkodást. Ennek köszönhetően – a fenntarthatóság jegyében – ott nem folytatódott a rablógazdálkodás, amiért Kanada azóta is hálás a magyar erdészeknek. Ebből is láthatjuk, hogy milyen fontos szerepe van az erdészeti szakembereknek a környezeti fenntarthatóság terén.

– *Hogyan gondolja, össztársadalmi szinten az átlag magyar állampolgárok – köztük az erdészek – mivel járulhatnak még tevőlegesen hozzá a mindannyiunk számára fontos fenntarthatóság megvalósulásához?*

– Elsősorban szemléletváltásra van szükség és környezettudatos magatartásra. Mire is gondolok? Ha kirándulunk az erdőkben, ha túrázunk a folyókon, tavakon, vagy csak az utcán sétálunk, figyeljünk a környezetünkre, ne hajtsuk el a szemetet, a legjobb, ha szelektíven gyűjtjük. Vagy az energiafelhasználás terén: ne pazaroljunk, takarékoskodjunk a vízzel, az árammal, a gázzal, akár úgy, hogy napkollektort szerelünk a házunkra, akár egyszerűen csak ott égetjük a villanyt, ahol vagyunk, akkor folytatjuk a vizet, amikor szükséges. És nem utolsósorban csatlakozzanak a www.elobolygonk.hu honlapon a párizsi klímacsúcson résztvevő vezetőknek szánt üzenethez: haladéktalan és hathatós cselekvés szükséges a klímaváltozás megállítása érdekében.

– *Elnök Úr! Köszönöm a megtisztelő beszélgetést!*

Nagy László

A köztársasági elnök a jégkárak megtekintése közben. (Fotó: Nagy László)

Az erdők által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatások és értékelésük alapjai

Dr. Kovács Eszter¹, Dr. Harangozó Gábor²,
Marjainé Dr. Szerényi Zsuzsanna³ és Csépanyi Péter⁴

A cikk átfogó keretét a nemzetközi szakirodalomban elfogadott ökoszisztéma szolgáltatások koncepció adja, amely a természetes vagy ember által átalakított élőhelyek nyújtotta, emberi jólétet növelő hasznok rendszerbe foglalását jelenti. Az erdők által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatásokat az Ezredfordulós Ökoszisztéma Felmérés (MEA, 2005) felosztása alapján tárgyaljuk. Eszerint ide tartoznak az ellátó szolgáltatások (pl. faanyag, nem faalapú termékek, víz), a szabályozó szolgáltatások (pl. vízmegtartás, víztisztítás, CO₂-megkötés, légköri szennyezőanyagok kiszűrése, talajerózió elleni védelem, élőhely biztosítása fajoknak), a támogató szolgáltatások (pl. tápanyag-körforgás, talajképzés, primer produkció) és a kulturális szolgáltatások (pl. rekreáció, sportvadászat, művészi ihlet). Véleményünk szerint a koncepció alkalmas az erdők által nyújtott sokrétű hasznok bemutatására, illetve ezen túl a jövőben lehetőséget teremthet a folyamatos erdőborítást biztosító és a hagyományos (vágásos) erdőgazdálkodás hasznainak sok szempontú összehasonlítására.

Bevezetés

Az erdők által nyújtott hasznok számbavétele régóta fontos terület az erdőgazdálkodók számára. Az erdőértékelés mint szakterület a faanyaghozamon túl számos területet vizsgál (Lett, 2009), ugyanakkor a gyakorlati számítások leginkább a fahozamra vonatkoznak.

Az erdőgazdálkodók mellett a természetvédelem számára is fontos, hogy a különböző erdőgazdálkodási módok (például a folyamatos erdőborítást biztosító vagy vágásos) hasznai hogyan viszonyulnak egymáshoz. A legfrissebb hazai publikációk (Schiberna és munkatársai, 2012; Csépanyi, 2013; Csépanyi és Csőr, 2014) számításai alapján nincs érdemi különbség az egyes üzemmódok erdőgazdálkodási teljesítménye között, az egyéb hasznok számszerűsítéséről ugyanakkor nem állnak rendelkezésre adatok.

Az általunk bemutatott ökoszisztéma szolgáltatás koncepció a jövőben hasznos alapot teremthet az erdők által nyújtott gazdasági, társadalmi és ökológiai hasznok rendszerezett áttekintéséhez és a különböző erdőgazdálkodási módok közötti összehasonlításához is.

Az ökoszisztéma szolgáltatások koncepciója

Ökoszisztéma szolgáltatások (angol elnevezéssel *ecosystem services*) alatt azokat a kézzelfogható és kézzel nem fogható javakat (termékeket és szolgáltatásokat) értjük, amelyeket az ökológiai rendszer természetes vagy ember által átalakított formájában nyújt az emberek számára, így növelve az emberi társadalom és tagjainak jólétét (Kelemen, 2013). A fenti meghatározásból is láthatjuk, hogy a fogalom összeköti a természeti és a társadalmi-gazdasági rendszert, és épít mindkettő jellemzőire, sajátosságaira. Bár az ökoszisztéma szolgáltatások fogalma emberközpontú, hi-

szén azt hangsúlyozza, miért hasznos a természet az emberek számára, egyben rámutat arra is, hogy ennek az ökoszisztémák egészséges működése az alapja. Előnye továbbá, hogy segítheti az egyes gazdasági ágak, például az erdőgazdaság és a természetvédelem közötti párbeszédet, új közös értelmezési keret nyújtásával. Megmutatja ugyanis, hogy a természetközeli gazdálkodási formák összességében több szolgáltatást nyújtanak a társadalomnak, és jobban hozzájárulnak a jóléthez, mint az intenzív erőforrás-felhasználó formák, ezért érdemes ezek arányát növelni a gazdasági rendszeren belül. S bár rövid távon az intenzív gazdálkodási formák megtérülése nagyobb, ezt számos ökoszisztéma szolgáltatás csökkenése árán érik el, amellyel a társadalmi jólét rontják. A jólétet az ökológiai közgazdaságtan az anyagi jólétnél tágabban értelmezi, s beleveszi az emberi élet kiteljesedéséhez fontos szükségleteket, mint például az egészséget, biztonságot, társadalmi kapcsolatokat, a választás szabadságát, a képességek kibontakoztatását (Kovács és szerzőtársai, 2014).

Az ökoszisztéma szolgáltatások csoportosítására számos megközelítés létezik. A tudományos kutatásban a legelterjedtebb az Ezredfordulós Ökoszisztéma Felmérés (Millennium Ecosystem Assessment – MEA) kategorizálása,

Kép: Csépanyi Péter

¹ Szent István Egyetem, egyetemi docens

² Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens

³ Budapesti Corvinus Egyetem, egyetemi docens

⁴ Pilisi Parkerdő Zrt, termelési és természetvédelmi főmérnök

1. táblázat. Az erdők által nyújtott ökoszisztéma szolgáltatások a MEA csoportosítása alapján (saját szerkesztés)

Ökoszisztéma szolgáltatás csoport	Ökoszisztéma szolgáltatás
Ellátó szolgáltatások	faanyag
	erdei gombák
	erdei bogyós és egyéb termények (pl. gyógynövények, díszítő lomb)
	erdei méz
	vadból készíthető termékek (pl. vadhús, szőrme)
Kulturális szolgáltatások	rekreáció, kikapcsolódás, rehabilitáció
	tájképi jelentőség
	vadászat (rekreációs és sport vadászat)
	környezeti nevelés
	tudományos kutatás
	művészi ihlet
Szabályozó (és élőhely) szolgáltatások	talajerozió elleni védelem
	szélerozió elleni védelem
	vízmegetartás (mennyiségi szabályozás, árvíz elleni védelem)
	víz tisztítás (vízminőség szabályozása)
	levegőtisztítás (szennyezőanyagok megkötése)
	éghajlat-szabályozás (CO ₂ -megkötés)
	zaj elleni védelem
	természeti károk elleni védelem (kórokozók, természeti csapások, pl. jégtörés)
	pollináció
	élőhely növény- és állatfajoknak
	talajképződés
Támogató szolgáltatások	tápanyagkörforgás
	primer produkció

amely ellátó, kulturális, szabályozó és támogató szolgáltatásokat különböztet meg (MEA, 2005). Az ellátó szolgáltatások a mindennapi életünkben használt javak, az erdők esetében ilyen lehet például a faanyag, az erdei gombák és gyümölcsök, esetleg a vadhús. A kulturális szolgáltatások már közvettebb csoport, s arra mutat rá, hogy az erdők a rekreáció, kikapcsolódás, tanulás és számos más közösségi vagy művészi tevékenység számára nyújthat helyszínt és ihletet. A szabályozó szolgáltatások, mint ahogy az elnevezés is mutatja, az erdők sokféle szabályozó szerepére hívják fel a figyelmet, így például a légkör, a víz mennyiségi és minőségi szabályozására, az erózió- vagy deflációsökkentő képességre, de szintén ebbe a csoportba sorolják az élőhelyek biztosítását is a különböző növény- és állatfajok számára. A támogató szolgáltatások már a természeti rendszer alpműködéséhez szorosan kapcsolódó folyamatokra utalnak, mint a talajképződés, primer produkció vagy tápanyagkörforgás. Elnevezésük abból adódik, hogy a többi szolgáltatást segítik, támogatják (1. táblázat).

A felsorolásból láthatjuk, hogy sokkal gazdagabb képet kapunk az erdő hasznairól, ha az ökoszisztéma szolgáltatások fogalmi keretét alkalmazzuk, mintha csak a faanyagtermelő képességét vesszük figyelembe. Az ökoszisztéma szolgáltatásokat tudjuk kapcsolni az erdők hármass rendeltetéséhez, a védelmi, a

közjóléti és a gazdasági szerepéhez is. Az ellátó szolgáltatások, s azon belül kiemelten a faanyag kapcsolódik leginkább a gazdasági szerephez, a kulturális szolgáltatások és az ellátó szolgáltatások az erdő közjóléti rendeltetéséhez köthetők, míg a szabályozó, illetve a támogató szolgáltatások kapcsolhatók legjobban a védelmi funkcióhoz (1. ábra).

Az erdei ökoszisztéma szolgáltatások tehát nagyon sokféle szolgáltatást foglalnak magukba, de azok a társadalom és gazdaság más-más csoportjainak hasznosak. Az ellátó szolgáltatások közül a faanyag fontos az erdőgazdálkodó számára, de munkát adhat a feldolgozóipari cégeknek, s hasznos a végső fogyasztóknak is, amelyek helyi, országos vagy akár határon túli körből is kikerülhetnek. A többi ellátó szolgáltatás a begyűjtőknek, feldolgozóknak jelenthet bevételi forrást, s élvezetes a végső fogyasztóknak. A kulturális szolgáltatások igénybe vevőinek köre is széles, a helyitől a regionális szintig terjedhet. A szabályozó szolgáltatások vegyes képet mutatnak, egyes szabályozó folyamatok helyi szinten hasznosak (pl. erózióvédelem), míg mások a távolabbi lako-

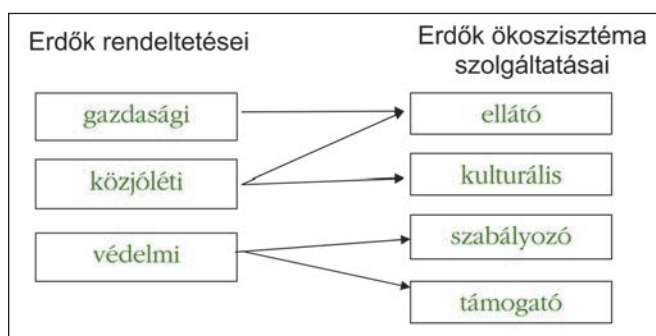
sok számára kiemelt jelentőségűek (pl. árvízvédelem), vagy akár globális mértékben is érzékelhető a fontosságuk (pl. klímaszabályozás). A támogató szolgáltatások hasznosságának megítélése nem egyszerű, hiszen a meghatározás szerint minden más szolgáltatás alapját képezik, de azért itt is vannak különbségek: a talajképződés inkább helyi szinten, míg a tápanyagkörforgás nagyobb léptékekben hasznosul.

Azért érdemes átgondolni az egyes szolgáltatások fenntartásában érdekelt csoportokat, mert elválhat egymástól az erdőgazdálkodó és az ökoszisztéma szolgáltatás igénybe vevője, s nem is mindig van közvetlen kapcsolat a szereplők között. Az erdőgazdálkodónak nem annyira fontos szolgáltatások szélesebb társadalmi csoportok számára lehetnek jelentősek, meg kell találni annak a módját, hogy az erdőgazdálkodó érdekelt legyen ezek fenntartásában.

Az erdei ökoszisztéma szolgáltatások értékelésének háttere

Az Európai Unió 2011–2020-ig tartó Biodiverzitás Stratégiája előírja a tagállamoknak, hogy térképezzék fel és értékeljék a területükön található ökoszisztémák és szolgáltatásaik állapotát, határozzák meg a szolgáltatások gazdasági értékét, és törekedjenek ezen értékeket beépíteni az elszámolási rendszerekbe.

Az ökoszisztéma szolgáltatások értékelése azonban összetett és kihívásokkal teli feladat. Ez részben a szolgáltatá-

1. ábra. Az erdők rendeltetéseinek és ökoszisztéma szolgáltatásainak kapcsolódása (saját szerkesztés).

sok sokféleségéből adódik, részben abból, hogy az ökoszisztéma szolgáltatások a természeti és a társadalmi rendszer metszéspontjában állnak, s mindkét rendszerhez kötődnek. Az értékelés főbb irányai a kvalitatív, a kvantitatív és a pénzületi értékelés.

A kvalitatív (nem számszerűsítő) értékeléssel azt tárhatjuk fel, hogy melyik

Kép: Csépanyi Péter

ökoszisztéma szolgáltatást részesítik előnyben a szakértők vagy társadalmi-gazdasági csoportok (például erdőtulajdonosok). Egyéni vagy csoportos technikák alkalmazásával megvizsgálhatjuk, milyen szolgáltatások mennyire és miért fontosak ezen csoportoknak. Ezt az értékelést szocio-kulturális értékelésnek is nevezzük, s a kvantitatív és a pénzbeli értékeléstől egyaránt megkülönböztetik (Kelemen és Pataki, 2014).

A kvantitatív (számszerűsítő) értékelés mutatószámokkal próbálja megragadni az ökoszisztémák és szolgáltatásaik értékét. Ezek lehetnek biofizikai mutatók, amit az ökológusok vagy más természettudósok alkalmaznak (pl. bizonyos fajok egy hektárra eső egyedinek a száma, a biomassza éves szénmegkötése), de nem pénzbeli gazdasági-társadalmi mutatók is (pl. vendégéjszakák száma egy adott területen, elkerült betegnapok száma évente). A pénzbeli, monetáris vagy közgazdasági értékelés az ökoszisztémák és szolgáltatásaik értékét, illetve az abban bekövetkező változást pénzben próbálja kifejezni. Ehhez egyes szolgáltatásoknál

felhasználja a piaci árakat, más szolgáltatásoknál pedig közelítő módszereket alkalmaz (Marjainé Szerényi és szerzőtársai, 2005). A teljes érték megragadására önmagában egyik módszer sem alkalmas, és teljesebb értéket kapunk, ha több módszert is alkalmazunk.

Összegzés

A cikkben azt láthatjuk, hogy az ökoszisztéma szolgáltatás koncepció alkalmas lehet az erdők által nyújtott hasznok széles körének áttekintésére, értékelésére és számszerűsítésére. A koncepció mentén a jövőben pontosabb képet kaphatunk a különböző erdőművelési rendszerek (folyamatos erdőborítást biztosító, illetve vágásos) gazdasági és társadalmi vonatkozásairól is.

Köszönetnyilvánítás

A cikk kivonat a LIFE13 INF/HU/001163 azonosító számú projekt keretén belül készülő „*Natura 2000 erdők közgazdasági környezetének elemzése*” című tanulmányból. Külön köszönet illeti az Environmental Social Science Research Group (ESSRG) tagjait a témához kap-

csolódó közel hatéves, ösztönző szakmai műhelymunkáért.

(A cikkhez kapcsolódó véleményeket, javaslatokat szívesen fogadjuk a kovacs.eszter@mkk.szie.hu e-mail címre.)

Irodalom

Csépanyi, P. (2013): Az örökerdő elvek szerinti és a hagyományos bükkgazdálkodás ökonómiai elemzése és összehasonlítása. Erdészettudományi Közlemények, 3. évf. 1. szám, p. 111-124.

Csépanyi P.; Csór A. (2014): Vágásos és folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodás ökonómiai elemzése cseresekben. Erdészeti Lapok 149, 11, p. 358-363.

Kelemen, E. (2013): Az ökoszisztéma szolgáltatások közösségi részvételen alapuló, ökológiai közgazdaságtani értékelése, Doktori értekezés, Szent István Egyetem, Környezettudományi Doktori Iskola, Gödöllő, pp. 190.

Kelemen, E., Pataki, Gy. (2014): Az ökoszisztéma szolgáltatások értékelésének elméleti megalapozása. In: Szerk.: Kelemen Eszter, Szerk.: Pataki György Ökoszisztéma szolgáltatások: A természet- és társadalomtudományok metszéspontjában. Gödöllő; Budapest: Szent István Egyetem, Környezet- és Tájjgazdálkodási Intézet; Environmental Social Science Research Group (ESSRG), 2014. pp. 35-55.

Kovács, E., Kelemen, E., Czúcz, B. (2014): A természettől a jóllétig: az ökoszisztéma szolgáltatások természet- és társadalomtudományi meghatározottsága. – In: Kelemen, E. & Pataki, Gy. (szerk.) Ökoszisztéma szolgáltatások: A természet- és társadalomtudományok metszéspontjában. Szent István Egyetem, Környezet- és Tájjgazdálkodási Intézet, Environmental Social Science Research Group (ESSRG), Gödöllő-Budapest, pp. 15–34.

Lett, B. (2009): Az erdővagyon számbavételének helyzete és jövőben alkalmazandó eljárásai. Erdészeti kislevelek, Sopron.

Marjainé Szerényi, Zs., Csutora M., Harangozó G., Krajnyik Zs., Kontár R., Nagypál N. (2005): A természetvédelemben alkalmazható közgazdasági értékelési módszerek. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötete.

MEA – Millennium Ecosystem Assessment (2005): Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. World Resource Institute, Washington DC. pp. 137.

Schiberna, E.; Lett, B.; Juhász, I. (2012): A folyamatos erdőborítás ökonómiai értékelésének elvi kérdései. Erdészettudományi Közlemények, 2. évf. 1. szám, p. 7-19. 🌿

Akár
2,5%
ügyleti kamatláb*

Magyarország kedvenc pick-upja!*

FORD RANGER

*Off-road csomag kapcsolható hátsó differenciálzárral és teljes haspáncéllal
Az egyetlen pick-up 5 csillagos EuroNCAP biztonsági minősítéssel*

Különleges finanszírozási ajánlat mikro-, kis- és középvállalkozások (KKV) részére, változatlan feltételekkel: a finanszírozást az MNB Növekedési Hitelprogram második szakaszának keretében, zárt és nyílt végű pénzügyi lízing konstrukcióban a Merkantil Bank Zrt. nyújtja, fix 2,5%-os ügyleti kamattal, forintalapon! Bővebb információ: http://www.ford.hu/FordFlotta/MNB_hitel, a Ford márkakereskedésekben, a www.ford.hu oldalon és a Ford Vonalon (+36 1 77 77 555). Az autók illusztrációk. Vegyes üzemanyag-fogyasztás: 7,0–12,4 l/100 km, vegyes CO₂-kibocsátás: 199–265g/km.

*Az új pick-up haszongépjármű szegmensben elért, 43,2%-os részesedés alapján, figyelembe véve a 2015. 01. 01. és 2015. 03. 31. között Magyarországon forgalomba helyezett új pick-up haszongépjárműveket. Forrás: Datahouse Kft. A jelen hirdetésben foglaltak nem minősülnek kötelező érvényű ajánlatnak és nem tartalmaznak teljes körű tájékoztatást a finanszírozási konstrukció feltételeiről. A finanszírozás feltételeiről bővebb tájékoztatást a https://www.merkantil.hu/hu/MNB_Hitelprogram/Kishaszongejarmu_honlap_tartalmaz.

Go Further

Drónok használata az erdészeti távérzékelésben I.

Pataki Zsolt – geológus, geoinformatikus, Ipoly Erdő Zrt.

A feje fölél feszlöló tér uralása az ember számára ösi kihívás. A drónok által az ember személyes terében, munkaeszközei között is megjelenhet a repülés élménye, akár az autóvezetés. Egyelőre főként érzékelésünk meghosszabbítása, látásunk kiterjesztése nyújt izgalmas szakmai lehetőségeket.

A drónok állandó viták tárgyát képezik, az érkező hírek özöne nem alkalmas a horizont nyugodt áttekintésére és a döntések megalapozására. Minket az eszközök erdész szakmai, légi adatgyűjtési felhasználása érdekel, s bár egyre többen próbálkoznak az alkalmazásukkal vagy vesznek igénybe ilyen szolgáltatásokat, az üzemszerű használat területén nem összegződtek még tankönyvszerűen a tapasztalatok. A számunkra érdekes drónok az eszközök jellege és képességei szerint csoportosíthatók.

Kopterek

4-6-8 rotorral felszerelt helikopterszerűen közlekedő drónok. Hatótávolságuk és repülési idejük jellemzően alacsony, legfőljebb 1-2 kilométer és 15-20 perc. Repülhetnek előzetes terv szerint automataként, de közvetlenül távirányíthatók is, fényképezés során sebességük alacsony. A kopterekkel napi fél-egy négyzetkilométeres területre terjedhetnek ki a fényképezési, megfigyelési lehetőségeink, többszöri felszállással. A kopterek többsége szárnyas társaiknál jobban „testre szabható”.

Drónrepülőgépek

Merev, klasszikus vagy deltaszárnyú, kézből, vagy startberendezésről indítható modellek. Kialakításukból adódóan a mozgás egy légcsavarral fenntartható, így repülési idejük a kisebb akkumulátor-kapacitás ellenére is 40-60 perc. Ennek és nagyobb sebességüknek (50-80 km/h) köszönhetően hatásterületük tág, azt főként a rádiókapcsolat fenntartása korlátozza be. A kopterekhez képest nagyságrenddel gyorsabb felmérést tesznek lehetővé, naponta több mint 10 négyzetkilométer

lerepülését is. Ezek a berendezések sokkal kötöttebb kiépítésűek, elektronikájuk a törzs védett helyén beépítve található, a kamera típusa adott, a kezelés korlátozottabb. A cél az „iparos termelés”, a jó minőségű fotóanyag és az eszközbiztonság együttes fenntartása.

Az üzemszerű használat követelményei egy szakirányú struktúra, az Unmanned Aerial System (UAS), azaz „ember nélküli légi rendszer” kialakítására vezetnek. Ez a rövidítés nemcsak a gépet takarja, hanem a kapcsolódó szoftveres és adatfeldolgozó környezetet is. Valódi tartalmát a valamilyen munkavégzésre optimalizált, szakosított rendszerekben (pl. légifotózás-kép-

gyasztói kamerák közül kerül ki, de van speciális, kalibrált objektívvel felszerelt gép is. Az utóbbi években terjednek a könnyű, cserélhető objektív, kompakt méretű fényképezőgépek (MILC), akár igen jó minőségű érzékelőkkel. A küldetés során elkészült fotóanyag feldolgozása nagy fotogrammetriai tudású, s ezért költséges (több ezer dolláros) szoftvereken történik. Ezek jellemzően képesek a fotók térbeli transzformálására, illesztésére, ortofotók készítésére és 3D-ben elemezhető térbeli modell készítésére.

Az erdészeti gyakorlat légifotó-használata jelenleg főként az országos légi felmérések – nyár közepi, tehát az erdő

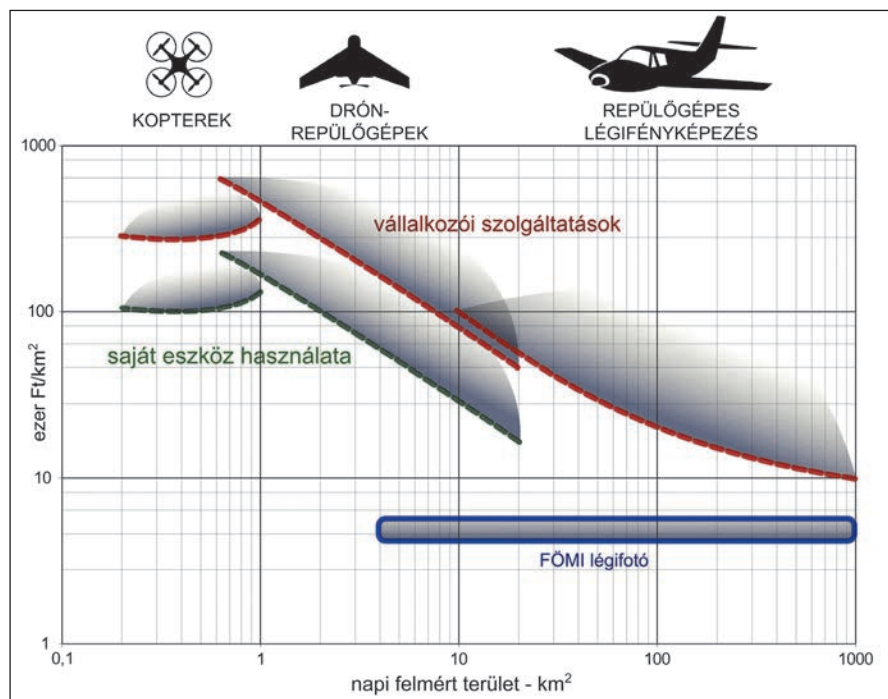
DJI S900 alapra épített kopter (Forrás: FBSC Kft.)

feldolgozás, videózás-megfigyelés) találjuk meg. Sok alacsony költségű rendszer is tartalmaz küldetés-tervező és vezérlő szoftvereket, azok hatékonysága azonban elmarad a specializált, függetlenül működtethető légi robotoktól. Az UAS része lehet kopter, vagy drónrepülőgép is.

Az UAS egyik fontos eleme a képfeldolgozó rendszer. Már a küldetést irányító szoftver is bedolgozik ebbe, vezérlő és követi a légi fotózást végző kamerát, gyűjti a repülési, fotózási paramétereket. Beleértjük magát a fényképezőgépet, amely professzionális rendszerek esetében is a jó minőségű fo-

vizsgálata szempontjából korántsem ideális időpontú képeire –, valamint a cégek által megrendelt repülőgépes légi fotózásokra támaszkodik. A több száz, akár 1000 négyzetkilométert lefedő képanyagok területarányosan olcsók, de összességében jelentős, több milliós beruházások. Ilyenek ritkábban (néhány évente) készülnek, felbontásuk a nagy terület, és a magasabban történő repülés miatt alacsonyabb, 20–40 centiméter. A drónrepülőgépes rendszerek 2–20 centiméter, a kopteres rendszerek 2–10 centiméter felbontással dolgoznak, ami a repülési magasság és a használt érzékelő függvénye.

Különböző légi fotózási módok km^2 -re vonatkoztatott költségei – általánosító becslés piaci információk és számítások alapján. A FÖMI által nyújtott ortofotó-szolgáltatás 1-3 éves adatot nyújt, 40 centiméteres felbontással. A skálák logaritmikusak.

Melyiket érdemes használni? Nagy területek (több száz négyzetkilométer) fotózása drónokkal idő-, és költségigényes, jóval drágább a szokásos légifotó-szolgáltatók árainál. Kisebb területeken akkor előnyösebb, ha egy konkrét eseményhez (dőlés, tűz, áradás, károsító invázió, extrém aszály), vagy konkrét feladathoz (erdőtervezés, területhasználat-váltás, erdőfeltárás) kapcsolódóan kis területek felvételezésére van szükség. Egy út, kisvasút, vagy egy turisztikai létesítmény tervezése során is sokat jelent a friss és térben (3D) megjeleníthető vizuális információ. Lombtalan erdőterületről a domborzat elképesztően részletes modellje állítható elő a képfeldolgozást végző szoftverekkel.

A gyakorlatban a döntéshozatal gyors és megalapozottságot nyújtó támogatásával mind elérhetőségben, sebességben, mind költségben nehéz versenyre kelni a drónokkal.

Kopterekkel kis területű (napi max. 1 négyzetkilométer), vagy pontszerű célokat érdemes felkeresni, ugyanakkor számukra kisebb gond a fel- és leszállóhely biztosítása: annak közel kell lennie a célhoz, de nem igényel tágas teret. A drónrepülőök számára távolabbi, nagyobb kiterjedésű célok is megjelölhetők, de jól megközelíthető és legalább kb. 1 hektáros, minél vízszintesebb felszálló helyekre van szükség. Ennél kisebb területre is képesek leszállni, de a rét, pálya mérete szeles

időben befolyásolja a művelet biztonságosságát.

A drónok időjárás-érzékenységét is figyelembe kell vennünk. A merev szárnyú rendszerek szél- és csapadéktűrése általában jobb, mint a koptereké. Akár óránként 50-60 kilométeres szélben is repülhetnek, de az eszköz esetleges billegése megnehezíti a kiértékelésre alkalmas képanyag létrehozását. Csapadékos időben nem célszerű a repülés, de jó, ha a berendezés valamelyest védett a hirtelen támadó eső ellen. Előnye a berende-

zéseknek, hogy több a repülésre alkalmas időszak, mint a nagygépes rendszereknél (tudnak felhő alatt is dolgozni, beüzemelésük gyors, közvetlenül lehet reagálni az időjárás változásaira).

Az eszközök biztonságos használata minden esetben a kezelőn múlik, de a koptereknél az irányító felelőssége fokozottabb, mert bármelyik repülési helyzetben eltérhet a tervtől, „kreatívabb” lehet. A drónrepülőök esetében a küldetés tervezése után a rendszer teljesen automata módban dolgozik, a pilóta csak biztonsági megfontolásból avatkozhat be a folyamatba. Ezekhez gyakorlati pilótafelkészítést is lehet vásárolni a gyártótól, ami könnyíti a jogilag rendezett hazai alkalmazást is.

A drónok használatáról (az EU keret-szabályozására váró) készül hazai jogszabály előtt is van mód a tevékenység engedélyezett folytatására (eseti légtérhasználati engedély) és felelősségbiztosítás is köthető az FPV Egyesület tagjai számára. A keretek nyilván változni fognak, de a bejelentések szerint elsősorban a magánszférára és a közbiztonságra vonatkozó védelmi szempontokat erősítik, és a szakmai célú használat lehetősége várhatóan nem szenved sérelmet. A 2012. évi XLVI. törvényre hivatkozó Földmérési és Távérzékelési Intézet szerint a közpénzből megvalósuló küldetések képanyagát be kell szolgáltatni az állami digitális távérzékelési adatbázisba. A FÖMI az ilyen adatszolgáltatásokat szerződés alapján, az adatot-adatért elv érvényesítésével képzei el.

A cikk a gyakorlati drónhasználati példák bemutatásával folytatódik. 🌿

A tavaszi felvételen számos faj elkülöníthető a virágzás, lombfakadás eltérő állapotai megfigyelésével (Fotó: ESRI Magyarország). A repülési időpontok a növényállapotnak megfelelően választhatók meg

Az erdő mint a biogazdaság alapja

Az erdészeti ágazatnak ki kell lépnie a „kényelmi zónából”

A 2015. április 16-án Bécsben megrendezett IUFRO (Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetsége) bio-gazdaságtani (bio-economy) tanácskozáson a szakemberek kifejezetten hangsúlyozták az erdőnek mint a biotermékek megújuló forrásának meghatározó szerepét a jövő biogazdálkodásában.

A jelenleginél sokkal innovatívabb, erőforrás-hatékonyabb és fenntarthatóbb biogazdaságnak nagyon fontos politikai szerepe lehet a fosszilis energiahordozók utáni korszakban. Finnország, Németország, USA, Malajzia, az EU már kidolgozták stratégiáikat a jövő bio-gazdaságtanával kapcsolatban. Más országok pedig követik ezt az utat. Az elképzelés nagy változásokat vetít előre, így itt az ideje, hogy az erdészeti ágazat kilépjen a „kényelmi zónából” és elfoglalja a vezető helyet a biogazdálkodás terén, szoros együttműködésben más ágazatokkal.

Ez volt az általános álláspontja azoknak a tudósoknak, akik a IUFRO „Vessünk újítást – arassunk fenntarthatóságot: az erdők meghatározó szerepe a Zöld Gazdaságban” című konferenciáján vettek részt Bécsben, április közepén. A tanácskozást a világ legnagyobb tudóshálózata, a IUFRO szervezte az osztrák Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztériummal közösen. Közel 100 résztvevő volt jelen több mint 20 országból.

Az erdők mint megújuló erőforrások rendelkeznek azzal az erővel, hogy növekvő szerepet játszassanak a világméretű gazdaság fenntarthatóságában és kulcsszerepet tölthessenek be a növekvő bioenergia-gazdálkodásban, mondta az IUFRO elnöke, *Mike Wingfield*. A fő kihívás az lesz, miként lehet maximalizálni az erdők részvételét a „zöld” gazdaságban úgy, hogy biztosítsuk tartamosságukat.

Gerhard Mannsberger, az osztrák Erdészeti Minisztérium Erdészeti Osztályának vezetője, az IUFRO elnökségének tagja, megnyitó beszédében aláhúzza az erdőkre alapozott ágazat fontos szerepét: a tizenkét bioenergia-ágazatból hat, köztük a mezőgazdaság, halászat, biokémia, elsődlegesen függenek az erdőgazdálkodás legfontosabb termékétől, a faanyag-

tól. Az erdőgazdálkodás emiatt sem hagyhatja veszni a lehetőséget és a biogazdaság fejlődésében meg kell ragadnia az irányító szerepet.

A világ erőforrásigénye gyorsan növekszik, és a hiány mind nagyobb, jegyezte meg *Xaver Edelmann*, a Világ Erőforrásai Fórum (World Resources Forum) alapítója és elnöke.

A jövő bio alapú gazdasága nagyban megújítható anyagokkal (amit pl. az erdők és fák szolgáltatnak) váltja fel a nem megújuló és fosszilis alapú anyagokat. Az erdőgazdálkodásra kedvezőlen folyamatok, mint a kommunikációs papír és más erdészeti termékek iránti kereslet csökkenése, ösztönzőek az ágazat megújítására, mondta *Lauri Hetemäki*, aki az Európai Erdészeti Intézet igazgató-helyettese és a Kelet-Finnországi Egyetem professzora. Ezzel egy időben az erdőre alapuló ipari ágazatokban megváltoztatják a stratégiákat, üzleti modelleket, és új termékekbe fektetnek be. Az elmúlt 100 évben, papír- és faalapú termékek jellemezték az ágazatot. A jövő változatosabb lesz a megjelenő új és diverz termékek miatt.

A biogazdaság befektetést igényel és az elérhető leggyorsabban növekvő befektetési lehetőségnek számít, mondta *John Innes*, a British Columbia-i Egyetem dékánja, egyben az IUFRO elnökségének tagja. Példaként említette, hogy az erdőből származó bioenergia, biokemikáliák és rostanyagok globális piaci lehetőségét 2015-ben 505 milliárd USD-re becsülik és ez 1300 milliárd USD-re nő 2030-ra. Felhívta a figyelmet a befektetések veszélyeire is, mint pl. a biomassza-források viszonylagos nehezebb elérhetőségére.

A biogazdaság elképzelése egyrészt a biomassza-források használatára, másrészt a biotechnológiák alkalmazására alapoz, azért, hogy magas értékű, tartamos és versenyképes termékeket nyerhessünk. De hiányzik a biogazdaság fogalmainak világos meghatározása. Ezek attól függenek, hogy ki használja őket, mondta *Daniela Kleinschmidt*, a Freiburgi Egyetem professzora, a IUFRO Erdészeti Politika és Gazdaságtan részlegének vezetője.

Tekintettel arra, hogy a bioenergia nem korlátozódik egy ágazatra, kihívás az ütköző ágazati politikák határainak átvétele. Meg kell találni a megoldást, miként lehet a leghatékonyabb a kölcsönösen előnyös földhasználat. Kleinschmidt hangsúlyozta annak fontosságát is, hogy a magánszektor és a politikusok mellett a szociális szereplőket is be kell vonni a jövő biogazdaságának formálásába. A tudományra szükség van az ökológiai veszélyek és szociális igények kutatásában is.

Valamennyi szakértő egyetértett abban, hogy e téren az erdőgazdálkodóknak tanulni kell más ágazatoktól. Fejleszteni a kölcsönös megértést az elvárások és igények tükrében. Cél a különböző szakpolitikák összehangolása is. Nem utolsósorban a szakértők kiemelték a kommunikációs törekvések fejlesztését az erdőgazdasági ágazaton belül, hogy megértessék a biogazdaság elképzelését. Az erdészek közösségében ugyanis még sokszor elhangzik a kérdés: „Mi is az a biogazdaság?”

A szeminárium eredményei hozzájárulnak a IUFRO 2015–2019 közötti stratégiájának a végrehajtásához. A biogazdaság része a stratégiának és egyike a IUFRO öt kiemelt kutatási témájának.

Forrás: IUFRO

Fordította és a referálta: **Gerely Ferenc**

Kép: *fabinet.up.ac.za*

Közgyűlést tartott a MEGOSZ

A közgyűlés keretében a magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók elfogadták a szövetség 2014. évi mérlegét, a felügyelőbizottság beszámolóját, a 2015. évi pénzügyi tervet és az elmúlt évről szóló elnökségi beszámolót. Ez utóbbiból idézünk néhány gondolatot.

A MEGOSZ tavaly ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. A jubileumi nagyrendezvényt 2014. szeptember 5-én Budapesten tartottuk rendkívüli médiaérdeklődés kíséretében. Tavaly a Földművelésügyi Minisztérium új stratégiai partnerségi együttműködést kötött szövetségünkkel.

Az elmúlt évben született elhatározás az erdőtörvény gyökeres megújításáról. Ennek érdekében a MEGOSZ több munkaértekezletet hívott össze, amelyek keretében a jelenlévő szakértők elkészítették a magánerdős erdőtörvény tervezetét és a szövetszerű módosító javaslatokat is. Külön szeretnénk megköszönni tagságunknak, hogy számos észrevétellel, javaslatlal segítettek munkánkat.

A minisztérium több kérdéscsoport megfogalmazásával kért pontosítást az erdőtörvénnyel kapcsolatos magánerdős elképzelésekről, amelyeket komoly szakmai munkával, háttérrel megválaszoltunk, egyelőre úgy tűnik hiába, mert az erdőtörvény-módosítást érthetetlen módon bizonytalan időre elnapolták. Hasonló módon elkészítettük javaslatainkat a természetvédelmi és a vadászati törvény módosítására is.

Tavalyelőtt a MEGOSZ belépett az Akác-koalícióba, amely 2014-re érte el célját és fogadtatta el a magyar akácot hungarikumként. Szövetségünk a Hungarikum Bizottság előtt képviselte a koalíció szakmai érveit és ezzel tevékeny részese volt az elért sikernek.

Az elmúlt év meghatározó jelentőségű volt az új uniós költségvetési időszak vidékfejlesztési programjának tervezése szempontjából is. Ennek első és talán egyik legfontosabb lépése a Magyarország számára rendelkezésre álló támogatási keretösszegek szétosztása, az úgynevezett forrásallokáció volt. Itt dönt el ugyanis, hogy az erdészeti ágazat mekkora keretekre pályázhat majd a 2015–2020 között. Az első hírek a tervezett források komoly csökkentéséről szóltak az erdészeti ágazat vonatkozásában. A MEGOSZ a legmagasabb szinten is hallatta hangját a vidékfejlesztés erdészeti intézkedéseinek megfelelő szintű támogatása érdekében és így az eredeti elképzelésekhez képest jóval nagyobb forrás, több mint 110 milliárd forint vehető majd igénybe a korábbi évekből származó determinációs kötelezettségekkel együtt az erdészeti ágazatban.

A magánerdős közfoglalkoztatás terén jelentős és folyamatos fejlődés tapasztalható az elmúlt 5 év során. 2011-ben még csak 20 magánerdős közfoglalkoztató alkalmazott 143 főt, napjainkra ez a létszám 146 közfoglalkoztatóra és 1617 közfoglalkoztatottra emelkedett. A több mint úzszeres növekedésre méltán lehetnek büszkék a magánerdősök. Szövetségünk azal is hozzájárult ehhez, hogy évenként összegyűjtötte az új közfoglalkoztatók bejelentett igényeit és továbbította azokat a Belügyminisztériumnak.

A MEGOSZ 2014. november 21-én tisztújító közgyűlést tartott.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával nemcsak stratégiai, hanem szakképzési együttműködési megállapodásunk is van. Napjainkban együttműködésünk példaértékű és rendkívül eredményes, a magán-erdőgazdálkodás szinte minden területére kiterjed.

A magán-erdőgazdálkodás legégetőbb kérdéseit a MEGOSZ kerekasztal-beszélgetéseken szeretné megfogalmazni és az illetékesek számára átadni a lehetséges megoldásokat és az ezzel kapcsolatos konkrét javaslatokat.

Együttműködő partnereinkkel – akik közül ki kell emelni az Országos Erdészeti Egyesületet, a FAGOSZ-t és a NAIK-Erdészeti Tudományos Intézetet – eredményes és folyamatos a közös munka.

Az elhangzottak összefoglalása után az elnök jelezte a közgyűlésnek, hogy mindezek mellett a magyar magán-erdőgazdálkodás rendkívül nehéz helyzetben van, a szakirányítási támogatások megszűnése, a jogi szabályozás változtatásának elhúzódása miatt ugrásszerűen megnőtt a nem működő magán-erdők területe, több lett az erdőfelújítási hátralék, a birtokelaprózódásból és az osztatlan közös gazdálkodásból származó visszásságok hatásai felerősödtek. A kedvezőtlen folyamatok megfordítására meg kell sokszoroznunk erőfeszítéseinket.

A MEGOSZ közgyűlése ezért kommunikációs program megindítását támogatta az elmúlt időszakban méltatlanul mellőzött magánerdő népszerűsítésére, ugyanakkor döntött arról is, miszerint felhatalmazza és határozottan ösztönzi a szövetség elnökségét, hogy a magyar magán-erdőgazdálkodásban kialakult krízishelyzet megoldására minden lehetséges törvényes eszközzel szorgalmazza az erdőtörvény háladéktalan módosítását.

Dr. Sárvári János
ügyvezető elnök

**Természeti örökség-
védelmi
szakirányú
továbbképzés
a NYME-EMK-n**

Az 1991-ben indult képzés célja ökológiai szemléletű, környezettudatos szakemberek képzése, akik a természetmegőrzés általános és sajátos feladatainak megtervezéséhez, szervezéséhez, irányításához és végrehajtásához szükséges elméleti tudással és gyakorlati készséggel rendelkeznek.

A képzés 2015 őszén indul, időtartama két félév, félévenként háromhetes tanulmányi idővel; költsége 300 000 Ft (150 000 Ft/félév).

Jelentkezési határidő: 2015. augusztus 31.

További információ:
Majercsákné Zelenák Andrea
(Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Dékáni Hivatal)
Tel.: (99) 518-135, email: andi@emk.nyme.hu

Birtokba vették a Parkerdőt Bugacpusztaházán

Magánerdő a közjó szolgálatában

Ez a jelmondat vezérelt bennünket magánerdő-tulajdonosokat, amikor elkezdtek létrehozni a Parkerdőt Bugacpusztaházán. A hely adta magát, mert belterülettel határos a 16 hektáros erdőtömb.

A Parkerdő kezelője a Fanyarka Erdészeti Kft., amely a térségben több száz hektár magánerdőt kezel. Helyi vállalkozóként sok munkalehetőséget nyújt az itt élő embereknek. A vállalkozás tavaly elnyerte az EMVA Erdei közjóléti létesítmények megvalósításának támogatása című pályázatot. Ez a pályázat több mint 30 millió forint értékű beruházást tett lehetővé a Parkerdőben. Ebből a forrásból építettük fel a két erdei kirándulóhelyet, esőbeállóval, padokkal, asztalokkal és tűzrakóval. Továbbá a két kilométer hosszú tanösvényt, és a 23 méter magas faszerkezetű kilátót, amelynek felső padozati szintje 14 méter.

A Parkerdő létrehozása nagy összefogás eredménye. A helyi önkormányzattal és a lakossággal közösen alakítottuk ki az erdei tisztáson a majális teret, amely több száz fő befogadására alkalmas. A Parkerdőt és a közjóléti létesítményeket az önkormányzattal közösen szervezett majálison adtuk át.

Ez az értékeremtő beruházás segíti a helyi közösségi élet fel lendülését is. Olyan helye az erdőt szerető embereknek, ahol jó együtt lenni, és közösségi családi programok megtartására is alkalmas.

Sípos István

Fanyarka Erdészeti Kft.

EKÁER + EUTR + PEFC = ?

Az Erdészeti Lapok májusi számában „Az EKÁER és az EUTR rendszere” című cikkre szeretnék magánemberként válaszolni.

Möcsényi Miklós szerző a rá jellemző alaposággal kitűnően és körültekintően írja le azt az egyébként nehezen magyarázható helyzetet, ami a különböző ellenőrzési, nyomon követési, tanúsítási elképzelések és rendszerek egymásmelletti-ségéből adódóan újabb teljesíthetetlen kötelezettségeket akaszt a még mindig elszántan gazdálkodni akarók nyakába. Az EKÁER rendszer bizonyított; kiforrtta magát és nem kellett volna mást tennünk, mint a végfelhasználóknak és a saját célra szállítás regisztrációjával kiegészítenünk, hogy – meglátásom szerint – eredeti céljának betöltése mellett alkalmassá váljon az EUTR-ből adódó kötelezettségek teljesítésére és az illegális fakitermelésből származó faanyag valóban hatékony kiszűrésére is.

Azt hiszem, nem voltam egyedül ezzel a véleményemmel, mert akkoriban igen sokan egyetértettek az EKÁER=EUTR té-

tel jogosságával. Bonyolítja a helyzetet az is, hogy valóban a küszöbön áll a PEFC magyar szabványának elfogadása, hiszen annak társadalmi vitája jelenleg is folyik. A PEFC tanúsítás pedig szintén kiválthatná rövid időn belül az EUTR házánkra rótt kötelezettségeit.

Mindenesetre úgy tűnik, megint sikerült az összes út közül a leghosszabbat és leghonyolultabbat, legrögösebbet és legfárasztóbbat kiválasztani. Természetesen még nem tudjuk hogyan, milyen keretek között, mekkora apparátussal működik majd az EUTR hatóság, de az már most látható, hogy megint a szabályosan működő vállalkozások nyögik majd ennek terheit és viselik kockázatát.

A rendszer magában hordozza az újabb tévesztés, adminisztrációs hiba lehetőségét az amúgy is agyonterhelt vállalkozások számára. Kíváncsi vagyok, hogy a kisebb vállalkozások hogyan vészelik majd át, ha faanyagukat, félkész, vagy kész fa-terméküket 90+30 napig lefoglalják, elkobozzák, értékesítik, nem is beszélve a szállítóeszközről. Szerintem sehogy.

A cikkben megfogalmazott aggályokban osztozva, úgy látom, hogy ez az Európai Unió számára is csupán öngólt jelentő EUTR sok mindenre alkalmas lesz, kivéve, hogy az illegális fa és az abból készült termék forgalomba hozatalát megakadályozza.

Éppen ezért, amennyiben az EUTR-t működtető hatóság ténylegesen és bizonyíthatóan, akár egyetlen köbméter magyarországi eredetű illegális fakitermelésből származó faanyagot képes lesz kiszűrni, akkor a számomra megküldött bizonyítékok alapján 1 EJA befizetésére büntetem magam, amit az EUTR hatóság által megjelölt bármely jótékonyági alapítvány számlájára 15 napon belül készpénzzel átutalok.

Dr. Sárvári János
okl. erdőmérnök

Tisztelt Kollégák!

Felhívjuk a figyelmeteket az OEE második féléves tagdíjainak 2015. június 15-i befizetési határidejére. Kérem, figyelmeztessétek az érintett tagokat, hogy ne legyen kellemetlensége senkinek a késedelmes fizetés következtében elmaradó újságkézbesítés miatt. A titkárság kérésre az egyes helyi csoportoknak kiküldi a hátraléklistát, kérem, ezt az igényt a helyi csoportok titkárai jelezzék a titkarsag@oe.hu címen.

OEE Titkárság

Agrárerdészeti rendszerek újraélesztése

Az utóbbi tíz évben Magyarországon egyre gyakoribbá váltak a közutakon a hófúvások, illetve az esőzéseket követő sárelöntések. Ezek a károk nem csak a szélsőséges időjárásnak tudhatók be, hanem a rendszerváltást követő gazdálkodói viszonyok és földhasználói gyakorlat általános és jelentős mértékű átalakulásának is.

A szabályozó rendszerek, jogszabályok, támogatások összehangolásával, a tartósan hátrányos folyamat mérséklésében komoly sikereket lehetne elérni. A változtatásokra megfelelő alkalmat teremthetne, ha a közeljövőben egységes jogszabályba foglalnák a természetvédelemről és a vadgazdálkodásról szóló

az ezekkel az eszközökkel gazdálkodók alkotnak együttesen rendszert. Jelenleg országosan hiányoznak az erre a szakterületre szakosodott gazdálkodók, tehát nem lehet rendszerről sem beszélni.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fásítások után igényelhető támogatás és az eredeti művelési ágra vonatkozó területalapú támogatás még a magángazdálkodók esetében is a telepítés időszakára, kb. 10 évre korlátozódik.

Az egyéb növénykultúrákból származó jövedelemkülönbség kiegyenlítésére pedig nem jár támogatás, amely jelentős versenyhátrány mindazok számára, akik ellenére fásítások telepítésére adnák a fejüket szántóikon, vagy gyepterületeiken. Az igényelhető támogatások nem szabják meg a pályázók számára,

Vízelvező képességének elvesztését követően rövid időn belül az út is tönkremegy.

Mindezek eredményeként, a mező-, talaj- és közútvédő fásítások folyamatosan degradálódnak, amely következménye a termőtalaj romlása (erózió, defláció), hófúvások és az esőzéseket követő sárelöntések a közutakon, településeken, valamint a vad és növényvilág élőhelyeinek folyamatos zsugorodása.

A hiányzó, illetve eredeti rendeltetésüket betölteni képtelen fásítások jellemzően magánterületen vannak, vagy éppen nincsenek, az általuk okozott közvetlen és közvetett károk pedig leglátványosabban a közút kezelőjénél csapódnak le. Mivel a törvények módosításán kívül az uniós támogatási rendszer módosítására és a gazdálkodói rendszer megreformálására is szükség lenne, felsővezetői irányítás és az eltérő ágazatok egyeztetése nélkül, alulról jövő kezdeményezésektől alacsony hatásfokú eredmények várhatóak.

Az éghajlatváltozáshoz szükséges hatékony mező- és erdőgazdálkodói alkalmazkodást meg kellene előznie az elmúlt két évtized társadalmi változásaihoz való kormányzati alkalmazkodásnak.

A felvetett problémák megoldására, a fásítások létesítésére és fenntartására irányuló támogatások kidolgozása és beillesztése javasolható a közösségi agrártámogatási rendszerbe.

A magántulajdon sérthetlensége miatt megengedhetetlen a termőterületek kisajátítása kizárólag védelmi igénybevétel miatt, miközben a kisajátítás önmagában nem vezet a legjobb várható eredményhez. A hosszú távon fenntartható gazdálkodás alapfeltétele a gazdálkodók önkéntes vállalása. Az ehhez szükséges környezet megteremtése pedig az állam feladata.

A fenntartható gazdálkodás korszerű elvei szerint a gazdálkodónak nemcsak az eladott terményből származhat bevétele, hanem egyéb, nem anyagi jellegű szolgáltatás társadalom általi honorálásából is. Jelen példával élve, az a gazdálkodó, aki az elvárt helyen az elvárt fajokból álló és az elvárt szerkezetű ültetvényt létrehozza, a szolgáltatása fejében, a területalapú támogatáson felül, kompenzációs támogatás címen kapja meg a jövedelem kiesésének pótlását is, mindaddig az időszakig, amíg az ültetvény ellátja feladatát.

Hozzáadható elvárás lehetne az is, hogy a gazdálkodó az említett támogatá-

Vízelvező árok beszántása

törvényt. A természetvédelmi törvény és a vadászati törvény módosítása az erdőtörvény módosítását, új rendeletek kiadását is szükségessé tenné.

A törvényt módosításokon kívül szükség van az agrárerdészeti rendszerek szabályozására is. Az erdőtörvény hatálya alól kikerültek a fásítások, amellyel az ügymenet egyszerűbb lett, hátránya viszont, hogy a fásítások üzemtervi adatai elvesztek, illetve elévültek. Az agrárerdészeti rendszerek alatt tévesen a hófogó, mező- és talajvédő fásításokat, fás legelőket, cserjésítéseket értik.

Agrárerdészeti rendszerekről valójában nem is lehetne beszélni, hiszen a fásítások és cserjésítések mint a gazdálkodás szükséges tárgyi eszközei, valamint

hogyan hol lenne kívánatos fás szárú növényeket telepíteni, és azt sem, hogy mit. A szántókra, gyepekre vonatkozó SAPS (Single Area Payment Scheme) területalapú támogatási rendszer nem segíti a fásítások fennmaradását, terjedését.

A szántókon és gyepeken a MEPAR (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerben) a légi fotókon lombbal kitakart területre (a közhiedelem szerint minden bizonnyal) nem jár támogatás, ami a gazdálkodókat a fák, cserjék kivágására ösztönzi.

Gyakran ennek tudható be, hogy a közutak mentén a padkáig beszántják az árkokat, tönkretéve ezzel a vízelvező képességüket, elpusztítva az ültetett fa- és cserjésemetéket.

Védőfásítás „megcsonkítása”

sok fejében az intenzív művelés alól kivett területeket átadja hosszú távú extenzív művelésre szakosodott, akkreditált kezelőknek. A jogosítvánnyal rendelkező kezelők pedig (akár közmunkások bevonásával is) élelmiszereket, kézműves terményeket állíthatnának elő a rendelkezésükre bocsátott termőföldön. (A fásítások

egyéb hasznosítására van példa Európán kívül és belül egyaránt, pl. Dél-kelet Ázsiában, Afrikában, Franciaországban).

Javasolhatjuk továbbá a fásításoknak, cserjésítéseknek az erdőtervezéshez hasonlatos, bár attól eltérő, rendelkezésre fókuszáló tervezése, országos adattári nyilvántartása.

A felvetett gondok megoldásához a fenntartható magán-erdőgazdálkodásban szerzett szakmai gyakorlati tapasztalatok komoly segítséget jelenthetnek.

Buzás Zoltán

okl. erdőmérnök,
okl. agroökológus szakmérnök

Biomassza-alapú távhőszolgáltatás Tatabányán

A Tatabánya Erőmű Kft. biomassza (faapríték) tüzelőberendezéseket létesít Tatabánya város távhőszolgáltatására és részbeni melegvíz-ellátására. A beruházás során egy 20 MW teljesítményű forróvíz-kazánt és két, egyenként 37 MW teljesítményű gőzkazánt építenek be, összesen 94 MW teljesítménnyel. A beruházás összköltsége 6,156 milliárd forint, amelyet a Gazdaságfejlesztési Operatív Program 524 millió forinttal, míg az Energetikai Operatív Program 1 milliárd forinttal támogat.

A fosszilis tüzelőanyagok 80%-os kiváltásával 67 000 tonnával csökken az erőmű üvegház hatású gázkibocsátása. A biomassza-alapú távhőszolgáltatás 23 500 tatabányai háztartást érint. A megújuló energiatermeléshez évente felhasznált átlagos faapríték mennyisége 100 ezer tonna.

A Vértesi Erdő Zrt., valamint a Tatabánya Erőmű Kft. 2032-ig érvényes szerződést írt alá az erőmű tüzelőanyag-ellátására vonatkozóan. A szerződés ünnepélyes aláírásán részt vett *dr. Bitay Márton* Örs állami földekért felelős államtitkár, valamint *Schmidt Csaba*, Tatabánya polgármestere.

„Nagy lehetőségek kapujában állunk!” – kezdte beszédét *dr. Bitay Márton*

Örs a Tatabányán megtartott sajtótájékoztatóon. 2014 nyarától, amikor az erdőgazdaságok a Földművelésügyi Minisztérium felügyelete alá kerültek, nagy szerepet kapott a közjóléti feladatok fejlesztése. A helyi önkormányzatok támogatása révén került előtérbe Tatabánya Önkormányzata és a Vértesi Erdő Zrt. közös együttműködése. Az államtitkár kiemelte a rezsi-csökkenés és az energiabiztonság fontosságát, melyre ez a nagy horderejű beruházás lehetőséget teremt.

Schmidt Csaba polgármester elmondta, hogy 2011-ben, miután kidolgozták az erőmű fejlesztési javaslatát,

döntés született arról, hogy az erőmű hosszú távú működtetését megújuló energiára alapozva kell biztosítani. Be-

szélt az operatív programokon keresztül kapott támogatások mértékéről, valamint elmondta, hogy nyertes pályázat útján a kivitelezést az MVM Ovit Zrt. vállalja meg.

Kocsis Mibály, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatója az erdőgazdaságok vidékfejlesztés területén betöltött fontos szerepéről beszélt. Kiemelte, hogy a társaság által létrehozott biomassza-integráció biztosítja az erőmű biztonságos tüzelőanyag-ellátását. Az integráció mintegy 420 munkahelyet jelent, mellyel együtt a Vértesi Erdő Zrt. közel kétezer háztartás megélhetését segíti. Az erdőgazdaság a hozzáadott érték növelésével egyéb célra nem használható faválasztékok feldolgozásával állítja elő a szükséges faaprítéket. Felhívta a figyelmet a tartamosság elvére, valamint arra, hogy a tevékenység során a szakmai színvonal folyamatos emelése a cél.

Kamarás Zoltán, a Tatabánya Erőmű Kft. ügyvezető igazgatója beszélt a hőenergia-termelés folyamatos megújulásának szükségességéről, illetve arról, hogy 2015 telén már valamennyi tatabányai, távhővel fűtött lakást megújuló energiával látnak el.

Szűcs Ferenc
kereskedelmi igazgató, Vértesi Erdő Zrt.

A kocsányos tölgy (*Quercus robur L.*) a legértékesebb állományalkotó fafajaink egyike. Kórokozói nem különböznek a többi őshonos tölgyfajunkétól, de az egyes betegségek gyakorisága fajokként különböző lehet. A kocsányostölgy-állományokban előforduló, eddig ismert kórokozók egyike sem okozza egymagában a fák pusztulását, de a többtényezős, összetett pusztulási folyamatokban némelyikük jelentős szerepet játszik. A csemetetermesztés során azonban felléphet néhány, a makkok és csírcsemeték közvetlen pusztulását előidéző kórokozó is. Írásunkban áttekintjük a kocsányos tölgy fontosabb kórokozóit, a magvak és csemeték, levelek és hajtások, kéreg, gyökérzet, fatest betegségeinek sorrendjében.

Magvak és csemeték betegségei

A makktermést veszélyeztető tölgyakk feketedés kórokozója a *Ciboria batschiana* apotéciumos termőtestű tömlősgomba. A betegség hazánkban is előfordul, főleg import makkteleken tapasztaltuk néhány esetben. Nyugat-Európa atlantikus klímafeltételei között és a mediterrán vidékeken gyakoribb, csapadékos őszi időjárás esetén helyenként az egész makktermést megfertőzi. A betegség tünetei a tárolás során fejlődnek ki: a makkhéjon sötét elszíneződés mutatkozik, a makkhéj alatt sötétben határolt, narancsárga foltok képződnek, majd a sziklevek megbarnulnak, később megfeketednek, mumifikálódnak. A kórokozó tölcsér alakú, vörösesbarna, 3–15 mm átmérőjű, 3–30 mm hosszú nyéllal rendelkező apotéciumai a lehullt, szabadban telet régi makkokon figyelhetők meg a következő év őszén. Az apotéciumokból kiszóródó aszkospórák fertőzik az az évi, frissen lehullott makkokat. A betegség ellen a makktermés minél korábbi begyűjtésével, raktározás előtti átválogatásával, megfelelő tárolással védekezhetünk. A már fertőzött makktermés meleg vizes kezelésével a kár csökkenthető.

A kocsányos tölgy kórokozói

Prof. dr. Szabó Ilona – egyetemi tanár, NYME EMK EMEVI

A tölgy makkokon gyakran egyéb kórokozók is megjelennek, pl. *Ophiostoma* és *Phomopsis* fajok. A nem megfelelő raktározás során penészgombák, különösen *Penicillium* fajok szaporodhatnak el, amelyek a sérült makkhéjon behatolva tönkreteszik a csíráképességet.

A tölgycsemeték gyökérpenészt a *Rosellinia quercina* tömlősgomba okozza. A kórokozó az egy-három éves csemeték gyökerét támadja meg, esetenként más gombafajokkal (*Fusarium*, *Pythium*, *Rhizoctonia* fajok, *Cylindrocarpon destructans* stb.) együtt. Túl nedvesedett talajokon a csemeték tömeges pusztulását okozhatja. A betegség tünetei: a levelek sárgulnak, hervadnak, a gyökereken fehér, majd megbarnuló micéliumlapocskák, hifakötegek jelennek meg. A megtámadott csemete elpusztul. Rendszerint a csemete pusztulása után a gyökérszaki részen 1 mm-es, fekete, gömbös termőtestek (peritéciumok) figyelhetők meg. A bennük keletkező aszkospórák egysejtűek, orsó alakúak, kezdetben színtelenek majd sötétbarnák, 21–26×7–9 µm nagyságúak. A fertőzést a talajt áthálózó gombafonalak és az aszkospórák terjesztik. A megtámadott gyökerek kéregrésze elhal, fás része megbarnul, majd elkorhad. A betegség ellen a csemetekertek elvizesedésének megelőzésével, a talaj szellőztetésének biztosításával

védekezhetünk. Fontos az elpusztult csemeték gyökeres eltávolítása és a talajfertőtlenítés.

Levelek, hajtások betegségei

A kocsányos tölgy legfontosabb levélbetegsége a tölgylisztharmat (kórokozó: *Erysiphe albitoides*). Epidemikus fellépése Közép-Európában 1907-től ismert. Jóllehet egyéb tölgyfajokon is előfordul, legnagyobb mértékben a kocsányos tölgyet támadja. Főleg csemetekertekben és fiatalosokban hatalmasodik el. Idősebb fákon akkor találkozunk járványszerű fellépésével, ha azok a lombzatakat hernyórágás, fagy stb. következtében elvesztették, és újra kihajtottak. A betegség a csemetéket a fejlődésben visszaveti, és fogékonytá teszi a téli fagy károsítására, mivel a fertőzött hajtások nem fásodnak be megfelelően. Jellemző tünet a levelek mindkét oldalán, de különösen a színén és a fiatal hajtásokon feltűnő, többé-kevésbé tömött, fehér lisztharmatbevonat. Ősszel megjelennek az ivaros termőtestek (kazmotéciumok) is, amelyek éretten feketék, 0,1–0,2 mm nagyságúak. A kazmotéciumokban keletkező aszkospórák a telet átvészeltetik, a kórokozó azonban elsősorban a rügyekben lévő micélium alakjában telet át. A gomba tavasszal a rügyekből kibomló fiatal hajtásokon és leveleken szaporodik el, kedvező viszo-

Tölgy lisztharmat (*Erysiphe albitoides*)

nyok esetén (alacsony légnedvesség és napfény) a nyár elejére teljesen belepi az ún. János-napi hajtásokat. Tölgyeken ritkábban előfordul az *Erysiphe hypophylla* lisztharmatgomba is, amely ősszel, az idősebb levelek fonákján okoz laza micéliumbevonatot.

A tölgyek barna levélfoltossága (kórokozó: *Apiognomonium errabunda*, konídiumos alak *Discula umbrinella*) csemetekertekben és állományokban egyaránt előforduló betegség. A lisztharmatnál kevésbé gyakori, jelentősége is kisebb. A kórokozó gyakran endofita módon, tünetek nélkül is jelen van, a zöld levélszövetből is kitenyészthető. Hazánkban a kocsányos, kocsánytalan és molyhos tölgyeken fordul elő. A betegség tünetei a leveleken jelentkező, szabálytalan alakú, növekvő, barna foltok, elhalások. A nekrozisok gyakran rovarok okozta gubacsok körül keletkeznek.

Kéregben élő kórokozók

Tölgyerdősítésekben, fiatalosokban és különböző korú állományokban egyaránt tapasztalható az olykor komplex jellegű ágelhalás, kéregrákosodás, amely szélsőséges esetben a fák pusztulásához vezet. Különböző gyengültségi kórokozók, főleg kéregben élő gombák okozzák, amelyek az egyéb okok miatt (vízhiány, fagy stb.) legyengült fákat támadják meg. Leggyakoribb ilyen gombák például a *Botryosphaeria* fajok (*B. stevensii*, *B. quercuum*), amelyeknek konídiumos, később aszkuszos termőteste gyakran megfigyelhetők az ágak foltos kéregelhalásaiban, rákos képződményeiben. A különböző okok miatt legyengült fiatal tölgyeken több más gomba is okozhat kéregbetegséget, ágelhalást. Fagyhátást, vad károsítását, rovarkártevők (tölgykéreg pajzsotű) tömegszaporodását követően lép-

nek fel, és hozzájárulnak a fák pusztulásához. E gombák idősebb fák ágain, hajtásain is előfordulnak, elsősorban a korona alsó, beárnyékolt részén. Ebben az esetben a természetes ágfeltisztulás folyamatában van szerepük. A hazánkban leggyakrabban megfigyelt ilyen kórokozók a *Colpoma quercinum* és *Diaporthe leiphaemia* tömlősgombák, a *Fusicoccum quercus*, *Phomopsis quercella* és *Cytospora ambiens* konídiumos gombák. A *Biscogniauxia* fajok (pl. *B. mediterranea*) nagyméretű, fekete sztrómákat képeznek a megtámadott törzsek kérgében. Gyengültségi kórokozók, az összetett pusztulási folyamatok tényezői. Hazánkban a csertölgyön és a kocsánytalan tölgyön ismerjük e gombák előfordulását, de a kocsányos tölgyön is megjelenhetnek. A szelídgesztenye pusztulását okozó *Cryphonectria parasitica* tömlősgomba a tölgyeken is előfordul. Hazánkban tömegesen kocsánytalan tölgy-állományokban lépett fel, a kocsányos tölgyön való előfordulását eddig nem tapasztaltuk.

Gyöker- és tőbetegségek

A gyűrűs tuskógomba (*Armillaria*) fajok tölgyesekben gyengültségi kórokozók, az aszály, vagy egyéb okok miatt legyengült fákat támadják meg. A betegség tünetei a levelek sárgulása, ágak elhalása, a fa pusztulása. A törésznél jellegzetes a fekete micéliumkötegek (rizomorfák) szövetéke, a vastag gyökerek és a tő korhadása, ezért az elpusztult fák gyakran tőből kidőlnek. A tőnél ősszel megjelennek a gomba termőteste. A tuskókon, elhalt faanyagon szaprotróf módon tenyésző gomba rizomorfái a talajban növekednek, eléri a szomszédos fák tövét. Ráfordnak a vastagabb gyökerekre, gyökérfőre, a gombafonalak behatolnak a kéregszövetbe és a kéreg alá. A növényi szövetekben fehér micéliumlemezek fejlődnek, majd kéreg alatti rizomorfák alakulnak ki, miközben a fák elpusztulnak.

A tölgyfák vékony gyökérzetét *Phytophthora* fajok is megtámadhatják, amelyek a hajszálygyökerek károsításával gyengítik a fákat. Eddigi ismereteink szerint a *Phytophthora* fajok töl-

Barna levélfoltosság (*Apiognomonium*)

gyesekben a komplex pusztulási jelenségek egyik lehetséges tényezői.

Tő- és törzskorhadás

A kocsányos tölgyön számos tő- és törzskorhasztó taplógomba fordul elő. Az élő fákat ágcsomkokon, sebzéseken keresztül fertőzik meg, és az érett farészben állagtesztetést, majd korhadást okoznak. Síksági kocsányos tölgyesekben, idős, sebzett fák tövében nem ritka a kérges rozsdástapló (*Inonotus dryadeus*) megjelenése. Nagyméretű, konzolos termőtesteit barnuló, vékony kéreg borítja. A friss termőtestek felületén gyakran izzadmány-cseppek láthatók. A hús és csöves rész is rozsdasárga, barna. További tőkörhasztók idős, főleg sarj eredetű állományokban a májgomba (*Fistulina hepatica*), az óriás lakkostapló (*Ganoderma resinaceum*), az óriás bokroszögomba (*Meripilus giganteus*). A törzskorhasztó taplók közül kocsányos tölgyön a vastagtapló (*Pbellinus robustus*), a sárga gévagomba (*Laetiporus sulphureus*), a bükktapló (*Fomes fomentarius*), ritkán a kétalakú csertapló (*Inonotus nidus-picé*), a piszticgomba (*Polyporus squamosus*), a vékony rozsdástapló (*Inonotus cuticularis*) stb. figyelhetők meg. Az élő fákat megtámadó, tő- és törzskorhasztó taplógombák a fák pusztulása, döntése után szaprotróf módon egy ideig tovább élnek az elhalt törzseken, tuskókon.

A kocsányos tölgy elhalt faanyagán, lehullt ágain, tuskóin számos szaprotróf korhasztó gomba fordul elő. A leggyakoribbak közülük a borostás réteggomba (*Stereum hirsutum*), a tölgy területgomba (*Pentopora quercina*), a változékony kéreggomba (*Schizopora paradoxa*), a kemény fekvőtapló (*Pbellinus contiguus*), a labirinttapló (*Daedalea quercina*), a pécsetviasz gomba (*Ganoderma lucidum*).

Fotók: **Dr. Csóka György,**
dr. Koltay András

Vastagtapló (*Pbellinus robustus*)

Erdészeti Európa-bajnokság, Brno 2015

Harmadik helyezett lett az Erdőmérnöki Kar hallgatói csapata

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának hallgatói csapata idén harmadik helyezett lett az immáron huszonkilencedik alkalommal, Brnóban megrendezett Forestry Versatility Erdészeti Európa-bajnokságon.

Az Európa-bajnokságra 10 országból 11 csapat nevezett be, Magyarországot mi képviseltük. A csapatunk tagjai: *Török Tímea* (II. éves erdőmérnök-hallgató), *Hosszú Csaba* (IV. éves erdőmérnök-hallgató), *Zamozny Gábor* (IV. éves erdőmérnök-hallgató), *Kulcsár György* (IV. éves erdőmérnök-hallgató) voltak.

A versenyre nem juthattunk volna ki a nagylelkű szponzoraink támogatása nélkül. Így tehát szeretném megragadni az alkalmat és hálás köszönetet mondani elsősorban az *Erdészeti és faipari képzést támogató közhasznú alapítványnak*, hogy jelentős anyagi hozzájárulásukkal segített bennünket. Emellett a *Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégiumnak*, hogy hozzájárult a felkészülésünkhöz eszközökkel, illetve azal, hogy használhattuk a Faber-réti tanpályát. Külön köszönet érdemel *Szabó György* gyakorlatvezető tanár úr, aki szakér-

fajfelismerés, ahol a különböző növényfajok, kőzetek, koptonyák, védett állatok, valamint rovarfajok és kárképek tudományos névvel való felismerése volt a feladat. Ez a verseny lenyűgöző és igen változatos erdőgazdasági tájon zajlott.

Az akadályverseny után következett az „egyesfa” becslés, valamint az állománybecslés egy választott módszerrel. Mi egy 50 m x 50 m-es mintaterület alapján határoztuk meg a morvai erdőben nem ritka 700 m³/ha-os fatérfogatot. Utóbbi két szakmai versenyszámban csapatunk az 1. helyen végzett.

Csütörtökön a lövészeti szekció következett, csapatban a kispuskás-lövészeten szintén 1. helyet szereztünk, valamint egyéniben Hosszú Csaba ért el szép eredményt. A versenyszámokat követően nemzetközi este vette kezdetét, ahol egymás hagyományait, ételeit és nem mellesleg italaikat is megismerhettük. A következő nap rövid bepillantást nyerhettünk a Mendel Egyetem Erdészeti Kampuszába, a képzési módokba, valamint a brnói erdőgazdálkodásba és erdészeti képzésbe. Ezt követte az eredményhirdetés, és a díjak átvételét kürtök szava kísérte. Mind nemzetközi kapcsolatok szempontjából, mind a versenyszellem miatt elmondható, hogy eredményes, szép hetet zárhattunk le.

A magyar csapat a lövészeti és a fűrészkes „Single Buck” feladatok közben

telmével nagyban segítette a felkészülésünket. Fontos kiemelni további támogatóinkat, nevezetesen a *Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt.-t*, az *Északerdő Zrt.-t*, és a *SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.-t*. Támogatásukat hálással köszönjük.

A versenyen csak erdőmérnök-hallgatók vehetnek részt, a megmérettetés pedig a szakmát érintő feladatokból tevődik össze, az erőnléti számoktól kezdve a lövészeten át a fajok felismeréséig. Ez a verseny tehát egyedi szájízű, az egyetemi hallgatóknak létrehozott nemzetközi esemény. Már 29. éve a brnói Mendel Egyetem szervezi és minden alkalommal tartogat néminemű meglepetéseket.

Röviden összefoglalva a történeteket: az előzetes regisztrációt követően, elkezdtük a felkészülést a különböző versenyszámokra. Április 13-án érkeztünk Brnóba, a verseny másnap reggel vette kezdetét. Az első nap versenyszámait nagyrészt a Stihl Timbersports rendezvényekről jól ismert motorfűrészkes feladatok voltak, a szerelés, illetve lánckímélő-darabolás számokban az 1. helyen végzett csapatunk.

A délután során a Mendel Egyetem Kampuszán a harvester szimulátoron mérték össze erejüket a csapatok. A következő napon a terepverseny következett, azaz tájfutással egybekötött

Megtudtuk, hogy a finneknek is gond az erdészet közmegítélése. Hiába rendelkeznek sokkal nagyobb faállománnyal, a polgárság nem látja a fakitermelés szükségességét. Tehát azal, hogy megfeszített erővel növeljük a magyarországi erdőállományt, még nem vívjuk ki az állampolgárok elismerését, ha ezt nem közvetítjük megfelelően. Bulgáriában is vannak kutatási és természetvédelmi céllal meghagyott örökerdők. Az erdők nagyobb része állami tulajdonban van.

Minden este lehetőség volt ismerkedni, információkat cserélni. Mivel a csapatok nagy része szláv nemzetiségű volt, sokan a szláv nyelveket használták. A lengyelektől megtudtuk, hogy a vidrák ott is gondot okoznak, ellehetetlenítve a horgászatot. A lengyel erdőmérnökök kezdő fizetése átlagosan, 172 000 Ft, míg 10 év után 262 000 Ft körüli. A cseheknek a diploma megszerzéséhez nincs szükség nyelvvizsgára, és ez meglátszik a csehek nyelvtudásán. Azt pedig minden hasát is kedvelő erdésznek érdemes tudni, hogy a szerbek paprikás krémje kifejezetten ínycsiklandó. Méltán kedvelt waldenünk pedig kimagaslóan jól mutatott a többi nemzet egyenruhája mellett.

Kulcsár György, Zamozny Gábor
em. h. csapattagok

Vas megyében rendezték az Erdésznők Országos Találkozóját

Immáron 18. alkalommal került sor 2015. május 15-16. között az Erdésznők Országos Találkozójára, az Országos Erdészeti Egyesület és a Szombathelyi Erdészeti Zrt. szervezésében.

Az egyesület kiemelt rendezvényén minden évben az ország más táján gyűlnek össze a hazai erdésznők. A házigazda szerepét jellemzően egy állami erdőgazdaság vállalja fel, de magán-erdőgazdálkodók és oktatási intézmények is vendégül látták már az ország különböző tájegységeiről összesereglett erdész hölgyeket. A rendezvény célja, hogy a zömmel férfias vonású szakmában egyszer egy évben találkozási és szakmai fejlődési lehetőséget teremtsen az ágazatban dolgozó „gyengébbik nem” képviselőinek.

Az első találkozót 1988. július 1-2. között rendezték Sopronban (Európában a másodikként!). Főszerzői *dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó*, az Erdé-

zeti Múzeum akkori igazgatója és *Molayné Madas Gabriella*, a helyi erdőgazdaság erdőmérnöke voltak. Az első találkozóra készített emléklakett jól szemlélteti a „két hivatás”, az erdész és a családanya összekapcsolódását. A plaketten két címerpajzs található, az egyik az erdészcsillag – a szakmát jelképezve –, a másikon egy szív és egy tulipán, a szeretetet, a családot és az egybetartozást szimbolizálva. A két pajzst gyűrű köti össze.

A rendezvényeken általában 60-100 erdész hölgy jelenik meg. A résztvevők között erdőmérnökök, erdésztechnikusok, erdőpedagógus szakemberek, illetve az erdőgazdaságoknál a pénzügyi és egyéb területeken dolgozók egyaránt vannak.

Idén a Szombathelyi Erdészeti Zrt. látta vendégül a magyar erdésznőket Vas megyében. A szakmai és baráti programokat Szombathely, Vasvár és Sárvár tér-

ségében tartották. Európa egyik legszebb botanikus kertjét *dr. Ambrózy-Migazzi István* gróf hozta létre a Vas megyei Kám község határában. Közismert nevén ez a Jeli Arborétum. Az első nap programja itt zajlott. A hölgyek a szombathelyi szálláshelyeik elfoglalása után buszra szálltak, és rövid utazás után érkeztek meg a Jeli Arborétumba. Idén közel 100 erdésznő tisztelte meg a találkozót.

A botanikus kertben felállított sátorban rengeteg finomság várt a hölgyekre, de előbb még a rendezvény ünnepélyes megnyitója következett. *Bugán József*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója nyitotta meg a találkozót, majd *Zambó Péter*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, *Lomniczi Gergely*, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára és *Bakó Csaba*, az OEE Szombathelyi Helyi Csoport elnöke, a rendezvény főszervezője mondták el köszöntőjüket, tájékoztatójukat.

Az időjárás is hozzá akart járulni a program sikeréhez, hisz az egész napos eső szünetet tartott a terepi program idejére. Az ebédet követően az erdésznők az Ambrózy-sírkertbe indultak, *Ruborits Tamás* közjóléti műszaki vezető kalauzolásával. Itt köszöntötte az ország erdész hölgyeit *V. Németh Zsolt* államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) és *Tóth Balázs*, Vasvár város polgármestere. Mindketten kihangsúlyozták az erdőhöz, a természethez és ezen belül a Jeli Arborétumhoz való kötődésüket. Az erdész hölgyek megkoszorúzták a gróf sírját, majd elindultak, hogy megcsodálják az éppen virágzásuk teljében lévő, különféle színben pompázó rododendronokat.

A bejáratától távolodva, az Ambrózy-szobor környéke a kert legrégebbi ré-

Bugán József, V. Németh Zsolt, Tóth Balázs és Zambó Péter megkoszorúzza gr. Ambrózy-Migazzi István sírját

sze. A vendégek a botanikus kerti séta során felmentek a május 5-én átadott Gróf Ambrózy-Migazzi István kilátóra, és a Jeli Arborétum területén tett bejárásán érintették a Hét-forrást és az Óriások erdejét is.

Az egész délutános lebilincselő idegenvezetés után az erdésznők visszaindultak Szombathelyre, majd kis pihenőt követően elkezdődött az esti program, a baráti találkozóval egybekötött vacsora. A rövid, de velős pohárköszöntőt Lomiczi Gergely, az OEE főtitkára mondta, majd a házigazdák nevében Bakó Csaba erdőgazdálkodási igazgató, HCs elnök köszöntötte a hölgyeket. A meglepetésprogram során először Nagy Jonatban bűvész és segítői gondoskodtak a szórakoztatásról, mintegy egyórás, látványos és nevetető műsorukkal. Ez követte a Sárvári Néptánckör hangulatos előadása, majd az általuk vezetett táncbázis.

Szombat reggel az erdész hölgyek ismét buszra szálltak és útjuk Sárvárra vezetett, a szépen felújított Nádasdy-várat tekintették meg, három csoportban, idegenvezetők értő kalauzolásával.

A kulturális program után az út a híres Farkas-erdőben folytatódott, amely

Vas megye legnagyobb egybefüggő tölgyes erdőtömbje. Az erdőtömbben a társaság tavaly és idén is komoly közjóléti beruházásokat hajtott végre, ezek egy részét a vendégek két csoportban, terepi program keretében tekinthették meg. Az itteni mintaszerű erdőgazdálkodást megalapozó Scherg Lőrinc hajdani főerdőmester sírját Monostori Miklós erdészeti igazgató koszorúzta meg, tiszteleg-

ve a főerdőmester munkássága előtt. Rövid séta után az erdésznők megtekintették a Káld község határában fekvő Farkas-erdő magaslati pontján megépült, Scherg Lőrinc nevét viselő, szintén a közelmúltban átadott kilátót.

A kétnapos program zárásaként a Hidegkúti vadászház melletti erdész-vadász emlékoszlopnál tartottak a résztvevők egy rövid megemlékezést, amelynek keretében, az erdésznők nevében dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó erdőmérnök és Francsics Judit erdész helyezték el a rendezvény emlékkoszorúját. A házigazdák nevében Bugán József vezérigazgató búcsúzott az ország erdész hölgyeitől, majd a vendégek nevében Kulcsárné Roth Matthea köszöntö meg egy kedves, minden résztvevő által aláírt emléklappal a szervezők magas színvonalú és baráti munkáját.

Rengeteg szép élményt szereztek a hölgyek a két nap alatt, régi barátságok elevenedtek fel, és újak is kötődtek. Folytatás jövőre a Vértesben.

Farkas Zsuzsanna
termelési előadó

Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Kép: **Markó András, Nagy László**

Borult ég alatt, derűs hangulatban

Tavasszal folytatódott a vasi és a zalai erdészek immár hagyományosnak tekinthető találkozója, ezúttal Zala megyében. 2015. április 28-án a Zalaerdő Zrt. és az OEE Nagykanizsai HCs meghívására érkeztek az OEE Szombathelyi HCs érdeklődő tagjai a Letenyei Erdészet területére, egy napos tanulmányútra.

A házigazdák nevében Illés György erdészeti igazgató és Varga Attila OEE titkár köszöntötte Bázakerettyén, a Déryné Művelődési Házban a vendégeket, majd Szalai Géza beszámolója segítségével és kisfilmek vetítésén keresztül ismerkedhettünk meg a zalai olajbányászat történetével. A Papp Simon Emlékpark bejárása során az olajbányászok hétköznapija is betekintést nyertünk. A buszos túra során megtekintettük a jelenlegi országhatárainkon belül található legrégebbi, Budafa 2-es számú olajkutat, valamint a dunántúli kőolajbányászat történetét bemutató Magyar Olajipari Múzeum bázakerettyei állandó kiállítóhelyét.

A program zárását követően a csodaszép Budafai Arborétum bejárására került sor. A 46 hektáros arborétum területét javarészt egzóta fajok állományai borítják. Egyes tűlevelű fajokban – a fokozódó szűkárók miatt –, ma már nem gyönyörködhetünk, ezek helyét hazai lombos fáink vették át, de a látkép ettől cseppet sem csorog.

A délutáni szakmai programon a kitűnő termőhelyi adottságokkal bíró Letenyei erdészet bükk-gazdálkodásával ismerkedhettünk meg. A vétyemi területén nagy produktumú idős állományokat és különböző felújításokat tekinthettünk meg. A vágásos üzemmódú er-

dők mellett az átalakító üzemmódú erdőkezelés tapasztalatairól is szó esett. A nap utolsó szakmai programja a Vétyemi Ösbükkös bejárása volt. Az egyes források szerint 188, más források szerint 194 éves átlagkorú bükkös élő bemutatóterme a természetes erdődinamikai folyamatoknak. A hektáronkénti közel 1000 m³-es élőfákészlet és az idős faegyedek 40 m-t meghaladó magassága lélegzete-lállító látványt nyújtott.

A tapasztalatcsere vacsorával egybekötött baráti beszélgetéssel zárult. A borús idő és az eső az egész nap során végig kísérte a társaságot, de a résztvevők kedvét a barátságos időjárás – a házigazdák vendégszeretetének köszönhetően – nem tudta elrontani. A szakmai nap megszervezéséért és a szíves vendéglátásért Bakó Csaba az OEE Szombathelyi HCs elnöke és Horváth Gábor titkár mondott köszönetet, egyúttal meghívták a zalai erdészeket Vas megyébe ősszel a Vasvári Erdészeti Igazgatóság területén tartandó tapasztalatcsereére.

Szöveg: **Kámpel József**
Kép: **Kovács Endre**

Erdőfelújítás a homokvidéken

Szakmai nap a Nagykanizsai Erdészetről

Az OEE Nagykanizsai Helyi Csoportja a Zalaerdő Zrt. 1. számú Erdészetiének közreműködésével szakmai napot szervezett 2015. április 23-án.

A nagy érdeklődéssel kísért program a bajcsai csemetekertben egy kis frissítő elfogyasztásával vette kezdetét. A meglepeteket *Rosta Gyula*, az OEE helyi csoportjának elnöke köszöntötte, majd *Varga Attila* titkár számolt be arról, hogy a következő hónapokban számos szakmai rendezvényen vehetnek részt a tagok az OEE szervezésében. A Nagykanizsai Erdészetről *Kreimer Roland* erdészeti igazgató és *Babics István* erdőművelési ágazatvezető tájékoztatót röviden a program menetéről és a bajcsai csemetekert főbb adatairól.

Ezt követően a résztvevők a csemetekert több pontján kaptak részletes ismertetőt Babics Istvántól főbb fafajaink csemetenevelési sajátosságairól. Bükk, erdeifenyő, kocsánytalan tölgy, hegyi juhar, magas kőris és madárcseresznye ágyások szerepeltek a bemutatóban. Az éves csemetekerti feladatok – magtárolás, magvetés, ápolás, öntözés, kiemelés, iskolázás – mellett szó esett a rovarkárok és az időjárási szélsőségek elleni védekezés lehetőségeiről is.

A nap további részét is a rovarkárok témája, azon belül a cserebogárpajor károsítása kísérte végig. A pajorok károsításának megfékezésére a Nagykanizsai Erdészet szakemberei – Babics István és *Vízvári Ottó* – közel tíz évvel ezelőtt egy országos viszonylatban egyedülálló módszert dolgoztak ki. Az erdősítésekben az elültetett csemeték közé 40 centiméter hosszúságú PVC-csőket helyeznek el, és azon keresztül a pajor elleni vegyszer vizes oldatát juttatják le a gyökérszónába. A kezelést évente kétszer vagy háromszor végzik el, ezzel az aszályos időszakokban a csemeték öntözése is megvalósul. A kétezres években még szakmai körökben is vitatott csöves ültetési technológia sikeressége mára bebizonyosodott, az ér-

területet. A kezdeti elképzeléshez képest újdonság, hogy a cső mindkét oldalára ültetnek egy-egy csemetét, így az első kivitel darabszáma megfelel a jogszabályi követelményeknek (8000 db/ha). A csövek újrahasznosított műanyagból készülnek, melyeket az erdősítés befejezésekor kiemelnek, így egy másik területen újra felhasználhatók. Ez az eljárás nemcsak a költséget csökkenti, hanem a környezet védelmét is szolgálja.

A Nagykanizsa 49F erdőrészletben egy igen nagy hatékonyságú AHWI FM600 típusú tuskómaróval szerelt AHWI RT400-as gépet nézhetek meg a résztvevők munka közben. A területen lévő szűkárósított erdeifenyvest 2015 márciusá-

Babics István tájékoztatója

ban termelték le, az egyéb lomebeleges kocsányos tölgyes célállományú erdősítést őszre tervezik, szintén csöves technológiával. A nagy bekerülési értékű és magas fenntartási költségű tuskómaró használata a szerkezetátalakításokban néhány év alatt megtérül, hiszen alkalmazását követően a teljes erdősítési folyamat gépesített lehet, ami nagy előny a manapság tapasztalt kézimunkaerő-hiány mellett. Ökológiai előnye a gépnek, hogy a ledarált szerves anyagok helyben maradnak, és visszakerülnek a természeti körforgásba. A vágási maradék felaprításával előkészítik, és egyúttal tápanyaggal látják el a talajt, jobb körülményeket teremtve a következő erdősítés számára.

Az utolsó helyszín, a Surd 8A erdőrészletben lévő bükk természetes erdőfelújítás újabb szakmai kérdéseket tárt a résztvevők elé. 2003-ban 2,9 hektár redukált területen bontást végeztek. A megjelent bükk újulaton azonban folyamatosan pajorkárt figyelnek meg, az anyaállomány pusztul, a természetes újulat pedig alkalmatlan a sikeres erdősítéshez. Kérdés, hogy az erdővédelmi problémákkal súlyosan terhelt erdőrészletben lehet-e természetes erdőfelújítást végezni, meddig várjanak a megfelelő újulat megjelenésére és megmaradására, hagyják-e a területen tönkremenni az idős, gazdasági értékéből folyamatosan veszítő állományt.

A jó hangulatban telt szakmai nap a szaplányosi erdészházban ért véget, ahol az ízletes ebéd elfogyasztása közben a látottak értékelésével, a felmerült kérdések megvitatásával, baráti beszélgetéssel zárult a program.

Fürné Kinsztler Anita
OEE Nagykanizsai HCs
Fotó: **Fűr Tamás**

deklódók megtekinthették a 2006-ban ültetett és csövezett, 2014-ben pedig befejezett kocsányos tölgy főfafajú erdősítést a Bajcsa 3H szerkezetátalakításos erdőrészletben.

A csöves ültetési technológiát kollégáink az évek során folyamatosan tökéletesítették, a Nagykanizsa 50M erdőrészletben nemrég végezték el a csöves első kivitelt. A szűkárósított lucfenyvest 2014 őszén vágták le, a tuskókat lemarták, majd 2015 márciusában kocsányos tölgy csemetékkal erdősítették a

Utaztak a Szeniorok

Világjárók föld körüli élményei

A Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa 2015-ben tervbe vette a szakmánkhöz közel álló egyesületekkel felvenni a kapcsolatot, s tapasztalatcserét kialakítani a szenior tagozatukkal, már ha van ilyen. Így került sor a márciusi rendezvényünkön két egyesület tevékenységének megismerésére. Szenior tagozatuk ugyan nincs, de az egyiknek tagja egy szeniortársunk, a másik egyesület rendezvényein, szervezett útjain pedig sok szeniorkorú résztvevőt találhatunk.

Ezen a találkozón a Szeniorok „utaztak”, hiszen első előadóként *Németh Attila*, a Világjáró Vadászok Klubja Egyesület elnöke vetített képes előadásban számolt be a 2011. évi, egyéves föld körüli útjukról.

Azért a többes szám, mert az utat feleségével, *Bakonyi Andreával* közösen tették meg, két és fél éves előkészület után. 2011. januárban indultak „világjáró”, hogy karácsonyra hazaérjenek (ajándékként).

Tizenkilenc országban jártak: Irántól Thaiföldig, Nepáltól Argentínáig. Útjuk során túráztak, hegyet másztak, horgásztak, búvárkodtak, sziklára kapaszkodtak fel, nemzeti parkokat, gleccsereket, érintetlen területeket látogattak meg, ősi törzseket kerestek fel, no és Attila tíz országban vadászott is, nem is akármilyen eredménnyel! A tíz országban 33 vadfaj 43 egyedét ejtette el. Valószínű, hogy a kék kosra a legbüszkébb, hiszen *gróf Apponyi Henrik*, *Halmágyi Takács István*, *Bakó Sándor* után ő volt a negyedik magyar, aki ezt a vadfajt terítékre hozta, ráadásul úgy, hogy Bakóval közös vadászaton voltak és mindketten sikerrel jártak. Egyébként 2-3 éves várakozó lista van erre a vadfajra.

Nagyon érdekes tapasztalatuk volt, hogy ahol nem vadásszák a kék kost, ott jól megközelíthetőek voltak, 15-30 méterről remek fotókat készíthettek róluk.

Az útról, elsősorban a vadászatokról, folyamatosan beszámoltak a Nimród Vadászújság hasábjain.

Több helyen búvárkodtak és gyönyörű élményekről számolt be az előadó (Thaiföld, Ausztrália Nagy-korallzátony). Fényképeztek és videóztak is a tenger alatt.

Mindketten nagy túrázók, hegy- és sziklamászók. Végigjárták Nepálban a híres Annapurna kört, feljutottak az új-zélandi Taranaki vulkán és az ecuadori Chimborazo tetejére, Peruban az inka úton közelítették meg a Machu Picchut. Eljutottak a sziklamászók „paradicsomába”, a thaiföldi Ton Sai Beach-be, ahol a mászás közben, ha baj van (vagy, ha csak fürödni van kedvük) elrugaszkodnak a sziklafalról és a kellemes meleg tengervízben csobbannak (igaz 10-20 méter zuhanás után).

Számtalan nemzeti parkot látogattak meg, olyan helyekre jutottak el, mint a Kakadu NP Ausztráliában, a Galápagos-szigetek a Csendes-óceánban, az Ao Phang Nga NP Thaiföldön (3000 éves sziklarajzok), a komodói sárkánygyíkok hazája Indonéziában, a Nagy-korallzátony Ausztráliában.

Természetesen a híres kultúrtörténeti érdekességek sem maradtak ki, sem Dél-Amerikában (Machu Picchu, Cusco), sem Ázsiában (Kínai nagy fal), sem Ausztráliában (Sydney, Operaház).

Az egyórás előadás keretében az élményekben gazdag, öt földrészt érintő utazásból csak felvillantani lehetett egy-egy epizódot, a részletekre is kíváncsiaknak javasoljuk a 352 oldalas, 200 színes fotót tartalmazó „Kalandos év a Föld körül (kamerával és puskával)” című könyvük elolvasását. Akik pedig jobban kedvelik a mozgó képeket, azoknak a közelmúltban elkészített és forgalomba hozott hat DVD-film áll rendelkezésükre. Mi az előadáson a Nepálról szólót láttuk. Nagy élmény volt.

Befejezésül megjegyzem (ha a kedves olvasó még nem találta volna ki), hogy a kamerát Bakonyi Andrea, a puskát pedig Németh Attila kezelte.

De nem volt megállás, mert máris folytatódott az „utazás” *Göggös Norbert*, a Magyar Földrajzi Társaság Expedíciós Szakosztálya titkárának kalauzolásával. Az ELTE-n végzett geográfus a Teleki Sámuel Felfedező Klub alapító tagja, évi 100-120 napot tölt a klub által szervezett utakon. Ezek kicsoporotos (10-12 fő) utazások és elsősorban a természeti szépségek (táj, állat- és növényvilág) bemutatására és fényképezésére szolgálnak, de természetesen a kultúrtörténeti látnivalókat sem kerülik el. Ezek az utakon csak kamerával lehet vadászni!

„ALASZKA, az óriások vadonja”: tájkép- és nagyvad vadászat fényképezőgéppel.

Az utazás célkitűzése a rövid sarki nyár világának bemutatása és megörökítése volt *Széchenyi Zsigmond* vadászexpedíciós útvonalának „újrajrása” közben. A feltáruló vadvilág: tengeri vidra, Dall juh, karibu, jávorszarvas, grizzly és fekete medve, valamint a legendás alaskai lazacok. Az utazás része volt az óceánba borjazó gleccserek és jégvájta fjordok világának megtekintése, megörökítése, kajaktúra a Columbia óriásgleccser vízbeszakadt jéghegyei között fóka és egyéb tengeri állatok megfigyelése közben. A Kenai Fjords Nemzeti Park nyílt óceáni vizein madárszigeteket figyeltek meg, útközben kardszárnyú delfinet, hosszúsárnyú bálnákat, Steller orosz-lánfókákat fényképeztek. Felhajóztak az egyik borjazó gleccserben végződő fjordon a jéghegyek között, ahol tengeri vidrákkal találkoztak. Ellátogattak a világ legismertebb, legjobb lazachorgász területére, a Russien River torkolatához. Ismerkedtek a Kenai Fjords, Vrangell-St. Elias és a Denali Nemzeti Parkok élővilágával. A Vrangell-St. Elias NP világörökségi védelem alatt áll és ez a világ legnagyobb természetvédelmi övezete, amely keleten átnyúlik Kanadába és csak az alaskai rész nagyobb, mint Svájc. A park gerincét adó hegyvonulat tizenhat 4000 méter feletti csúcs láncolata, több mint 1000 négyzetkilométernyi jégmezővel. A tagja és a tundra határán a Denali úton (érintve a karibucsdorád egyik legfontosabb vonulási pontját) érték el a Denali NP-ot. Ott él a legnagyobb tömegben a grizzly medve és a jávorszarvas a világon, de óvatos közlekedéssel fehér kosokkal, hiúzzal, esetleg még rozsomákkal is találkozhatnak. Erről az útról készült gyönyörű színes filmet is megnéztük. A Teleki Sámuel Klub többi útjáról már csak szóbeli tájékoztatás kapunk.

A nagy utazásokat követően, ismét megtárgyalta a Tanács – *Schmotzer András* szeniortársunk felvetésére – az erdész elődeink nyughelyeinek témakörét és elhatároztuk, hogy javaslatot készítünk az elnökség részére. Ennek összefogó felelősei *Schmotzer András* és *dr. Halasy Gyula* szeniortársaink.

Dr. Szikra Dezső
titkár

A Muzsikál az erdő rendezvénytársaság 12. évadára készül. Az év legnagyobb eseménye, a „Muzsikál az erdő” – Mátrai Művészeti Napok 9 napos programfolyama június 27-től július 5-ig tart.

Hűek maradunk hagyományos szervezési elveinkhez: a család valamennyi tagja talál számára vonzó és tartalmas feltöltődési lehetőséget. Várjuk a régi ismerőseinket és az újonnan bekapcsoló-

Muzsikál az erdő 2015-ben

dó érdeklődőket az ingyenes programjainkra. A Príma Díjas és Nógrádkécske Díjas rendezvény valamennyi napján szakvezetési erdei séta során készülünk lélekben a klasszikus zenei és népzenei koncertekre, ahol országos, sőt világhírű előadóművészek – köztük a *Muzsikás Együttes*, *Palya Bea*, *Pál István Szalonna*, *Illényi Katica* – és a helybéli művészeti élet kiválóságai nyújtanak egyszeri, megismételhetetlen élményt.

Nem marad el az erdei sport, a színvonalas zenei és kézműves gyermekprogram, a helyi termelők bemutatkozása sem. Megismerkedhetünk a fenntartható gazdálkodás példáival, valamint tudományos ismeretterjesztő előadásokon bővíthetjük tudásunkat az erdő és a művészetek témakörében.

Az erdészeti tudományos élet jelentős személyiségei – *dr. Bartha Dénes*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem növénytan tanszékének vezetője, *dr. Borovics Attila*, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója, *dr. Csóka György*, az Erdészeti Tudományos Intézet Erdővédelmi Osztályának tudományos osztályvezetője – tartanak előadásokat.

A természethez kötődő képzőművészeti kiállítások, a *Muzsikál az erdő* pályázatai is a rendezvény oszlopos tagjává váltak. Minden este lehetőség nyílik kötetlen beszélgetésekre, a vendéglátó település megismerésére. A *Muzsikál az erdő* programjait ugyanis minden nap más-más településen rendezik, ezzel is népszerűsítve a vidék, az erdő értékeit.

2013-tól az ország több részében is rendeznek *Muzsikál az erdő* programokat. Az idén tovább bővül a kör, szerveznek „*Muzsikál az erdő a Lillafüredi kistérséggel*” programot is (2015. 08. 22.) és lesz „*Muzsikál az erdő a Körösök völgyében*” (2015. 09. 26–27.).

Várunk minden erdőjáró, művészetkedvelő látogatót az idei *Muzsikál az erdő* rendezvényeire.

Részletes programterv: www.muzsikalazerdo.hu weboldalon.

„Muzsikál az erdő – ahol az erdő és a zene összefonódik. Jókedv, erdei értékek, művészetek, barátság, testi-lelki feltöltődés”!

Szabó Lajos, Matúz Viktória
Muzsikál az Erdő Alapítvány

Praktikum az erdészeti és vadászati igazságügyi szakértésben

A NAIK – Erdészeti Tudományos Intézet hagyományteremtő céllal és ismereteink szerint Magyarországon első alkalommal 2014. szeptember 25-26-án Szombathely-Kámonban rendezte meg az erdészeti, vadászati igazságügyi szakértők konferenciáját, vitafórumát. Nagy gyakorlatú és aktív szakértők, tényleges eseteik alapján osztották meg gondolataikat egymással.

A konferencia célja volt, hogy az igazságügyi szakértők szabadságfokát és kompetenciáját nem csökkentve egysé-

gesítse a különböző témakörökben az általuk kialakított gyakorlatot, vitatott határesetekben esetleg állásfoglalást adjon ki és megjelenítse igényeiket intézetünk egyes kutatási irányainak tekintetében is. A célok között szerepelt az előadások és más szakanyagok közzététele.

Az elégedettségi kérdőívek feldolgozása és a résztvevőkkel folytatott személyes konzultáció alapján a konferencia elérte célját. Hiánypótló volt, szakmailag megalapozott és a visszacsatolás szempontjából is hasznos. A vitafórum melléktermékeként kijelenthető, hogy az

igazságügyi szakértőknek jelentős elvárásai vannak a kompetenciák és kereszt-képzetek témakörében rendezésére.

A kámon konferencia kiadványát nem tudományos publikációnak szántuk. A megszólalók fel tudták és akarták is vállalni önálló gondolataikat, gyakorlatias és saját megoldásaikkal ötleteket adva és nyilván másokét pedig befogadva.

A konferencia előadásait tartalmazó szakmai kiadvány korlátozott számban még megrendelhető a NAIK-ERTI központjában (www.erti.hu). Ára a postázási költséggel együtt 3000 Ft/db.

Nagy Imre
ERTI

Felhívás

Magán-erdőgazdálkodási Szakosztály létrehozására

Tisztelt Egyesületi Tagok!

Mivel az OEE keretein belül nem működik a magán-erdőkkel foglalkozó fórum, Magán-erdőgazdálkodási Szakosztály létrehozását kezdeményezem.

Az alapszabály értelmében a szakosztály létrehozásához legalább 30 egyesületi tagnak kell csatlakoznia a kezdeményezéshez. Aki támogató munkájával kész hozzájárulni a szakosztály tevékenységéhez, kérem, jelezze csatlakozási szándékát az oeemaganerdo@gmail.com címen!

Kíss János, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Helyi csoport

Megemlékezés Perlaki Ferencről

(1921–2014)

1921. március 6-án született Veszprémben. Családja a mai Burgenlandból származik, édesapja vasutasként dolgozott. Édesapja szolgálati helyének változása függvényében középiskolai tanulmányait a győri, majd a soproni bencés gimnáziumban végezte.

Az erdőmérnöki tanulmányait 1944-ben Sopronban fejezte be. 1945-ben magánmérnökként vett részt a földreformmal kapcsolatos geodéziai munkákban Kópházán. 1946-ban Pécsre került az Erdőigazgatóságához. Ifjú házasként albérletben, a háború utáni inflációs körülmények közt kezdte meg állami szolgálatát.

1947 és 1950 között a győri központú állami erdészeti vállalat Ravazdi Erdészeti vállalatot vezette, majd *Sallai Ferenc*, a soproni Tanulmányi Erdőgazdaság igazgatójának hívására Sopronba került. Gyakorlatban szerzett tapasztalatait az erdészeti szakiskolák számára, pályázat révén kapott megbízás alapján 1953-ban egy jegyzetben összegezte.

1952 márciusában került adjunktusként az Erdőmérnöki Főiskolára. A műszaki fejlődés 1945 után elkerülhetlenné tette a gépesítés erdészeti vonatkozásainak önálló tárgyként oktatását. Az 1947-ben beiratkozott hallgatóknak az 1949/50-es tanév II. félévében *Pallay Nándor* oktatott elsőként erdészeti gépesítést. Az Erdőfeltárás Tanszék keretein belül pedig *Partos Antal* az 1948-ban iratkozottak számára harmadéven, 1950/51-ben két félévben oktatta az er-

dészeti géptant. Ebbe az újszerű feladatba kapcsolódott be adjunktusként Perlaki Ferenc és 1952-től vett részt az erdészeti gépesítés tantárgyának kialakításában, továbbfejlesztésében és oktatásában. 1956 elején erdészeti gépesítési jegyzete jelent meg. Harmadéves évfolyamunkat az 1955/56-os tanév II. félévében vizsgáztatta utoljára őszi ausztriai távozása előtt.

Ismeretes, hogy 1951. május 29-én a selmeci hagyományok ápolásának vétkére hivatkozva 45 erdőmérnök-hallgatót, majd utánuk rövid időn belül számos oktatót zártak ki a karról. A politika által vezérelt könyörtelen döntés nemcsak az egyének sorsát, hanem a főiskola belső viszonyait is kedvezőtlenül befolyásolta. Az erdőmérnöki oktatást néhány évig az ésszerűtlen szakosítás jellemezte. Ez az akkori oktatók egységes kiállása eredményeként már 1953-ban megszűnt. Sőt az egységes erdőmérnökképzés helyreállítása mellett döntés született a 10 féléves képzés fokozatos bevezetéséről.

A selmeci hagyományok „legalizálása” is megindult Nagy Imre első kormányra kerülése után. Először *Faller Jenő* foglalkozott 1954. március 24-én egy előadásban a selmeci diákszokásokkal a SOTEX kultúrházban. Az Erdőmérnöki Karon Perlaki Ferenc vállalta a diák-hagyományok felélesztésének akkor még kockázatos munkáját. A szakirodalom feldolgozásán kívül segítséget kapott *Faller Jenőtől*, *Stasney Alberttől*, *Sébor Jánostól* és *Kiss Ignáctól*. Az Erdőmérnöki Kar 1951-ben és 1953-ban beiratkozott hallgatói ekkor már kezdeményezték a hagyományok ápolását. A tanárok, hallgatók többsége is kiállt a törekvések mellett.

Az akkori negyedéves erdészhallgatók kezdeményezésére 1954. november 26-án – mintegy három évvel a kizárások után – Perlaki Ferenc érdeklődővel zsúfolt teremben tartott nagyszerű előadást a selmeci hagyományokról, melyet pár héten belül, még decemberben meg kellett ismételnie. Az akkori viszonyok közt jelentős áttörést jelentett, hogy 1954. december 1-jén egy kari nyilvános pártrendezvényen is vállalta a felszólalást a selmeci diákszokásokról. Az akkori diákújságunk „patronáló bizottsága” tagjaként számos professzor mellett ő is hozzájárult a „Soproni Egye-

tem” tartalmának gazdagításához, számos selmeci cikk megjelenéséhez.

Így történhetett meg, hogy *Febér Dániel* temetése 1955. február 17-én Perlaki Ferenc szervezésében a diákság aktív részvételével a selmeci diák-hagyományok szerint valósult meg.

A város lakossága is meggyőződhetett arról, hogy a főiskola tanárai és hallgatói milyen megbecsülést adnak elhunyt, neves professzoruknak és mennyire őrzik diákszokásaik értékeit.

Ilyen előzmények után az 1955 májusában végzett erdőmérnök-hallgatók is felélesztették főbb elemeiben a valétalással kapcsolatos diák-hagyományokat és eszerint fejezték be tanulmányaikat.

Évfolyamunk, selmeci tanáraink és a fiatalabb oktatók – köztük a meghatározó szerepet vállaló *Igmándy Zoltán* – támogatásával, 1956–58 között folytatta az 1955-ös évfolyam hagyománymegőrző munkáját. Szakestélyeket tartottunk, megszerveztük balek keresztelőkert, a szalagavatónkat, a hattyútollazást, a szalamanderes, nótás búcsúzást a várostól és a valétalált. Évfolyamtörténetünk írásakor 2006-ban, kialakult személyes kapcsolatunk alapján tisztáztuk, hogy a selmeci hagyományok megújításának folyamatát megkönnyítő, ma is birtokomban lévő kéziratot Perlaki Ferenc állította össze nevezetes előadása alapján.

1956-ban a katonai tanács egyik vezetőjeként, majd tagjaként tevékenykedett. Személyisége, kritikus esemé-

Perlaki Ferenc

Tar Lajos karikatúrája

Perlaki Ferenc (jobbról) Sopronban

nyekben határozott fellépése nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy hallgatóként Sopronban tiszta, vértelen forradalmi események részesei lehettünk.

1956. november 4-én családotul Ausztriába távozott és rövidesen csatlakozott az ideiglenesen Ferienhortban menedéket kapott tanárokhoz és hallgatókhoz. Azok közé tartozott, akik az Európában maradás mellett döntöttek. 1957. január 21-én herceg Esterházy birtokán tudott elhelyezkedni és a Lékai erdészethél a feltárhálózat kialakítását kapta feladatul. Később ő tervezte meg a lékai fűrészfutó és irányította a felépítését. 1958. október 1-jén az eisenstadti központba helyezték.

1960. június 6-án megkapta az osztrák állampolgárságot és 1962-ben honosították erdőmérnöki diplomáját, majd 1965-ben letette az osztrák államvizsgát. 1965. november 1-jétől az uradalom erdészeti referenseként dolgozott, majd 1967. június 30-án kinevezték erdőmesternek és az erdészeti osztály vezetőjének. 1968. november 1-jétől Pál herceg főerdőmesterré léptette elő. 1979. június 17. és 1982. március 30. között egy építővállalat műszaki munkáit irányította. 1982. április 1-jén pedig visszament a hercegi uradalomhoz és ismét megbízták az erdészeti osztály vezetésével. 1983. április 22-től az erdészeti ügyek vezetése mellett az uradalom gazdasági ügyeinek irányítását végző 3 fős grémium tagja lett. 1985. május 1-jétől erdőigazgatói kinevezéssel ismerték el munkáját, majd október 29-étől megbízták a grémium vezetésével is. 1990. október 1-jétől az uradalom átfogó irányítását végző igazgatótanács tagja lett. 1996-ban, 76 éves korában ment nyugdíjba.

Az osztrák erdészeti társadalom elismerte az uradalom erdőgazdálkodásának korszerűsítésében elért eredményeit. A határok megnyitása után ismertségével, széles körű emberi kapcsolataival számos hazai kolléga európai kapcsolatfelvételét segítette. Szakmatörténetünk és a selmeci hagyományok egyik meghatározó személyisége 2014. április 25-én hunyt el Kismartonban. Munkásságát számos ausztriai és hazai kitüntetéssel ismerték el.

Dr. Illyés Benjamin

Kitüntették az OEE technikus alelnökét!

Alapvető emberi jogunk az egészséges életet lehetővé tevő környezet, a környezetünkkel harmóniában való viselkedés pedig a kötelességünk – jelentette ki V. Németh Zsolt a Környezetvédelmi Világnap és a Pedagógusnap alkalmából tartott ünnepségen. A Mezőgazdasági Múzeumban rendezett eseményen a környezetügyért felelős államtitkár és Simon Attila István közigazgatási államtitkár kitüntetésekkel adták át.

Versenyképes magyar agrárszakoktatás nélkül nem lesz sikeres magyar mezőgazdaság, de élhető, a fiataloknak jövőt kínáló vidéki élet sem – emelte ki köszöntőjében Simon Attila István.

Az ünnepségen Tessedik Sámuel Díjat vehetett át *Andrésiné Dr. Ambrus Ildikó*, a *Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója*, *Egyesületünk technikus alelnöke*, közel három évtizede végzett kiváló oktató-nevelő munkájáért, két évtizedes, az iskola hagyományait megőrző intézményvezetői tevékenységéért.

Szerkesztette: Nagy László

Forrás: FM

Kép: Pelsőczy Csaba

Új belépők

Balassagyarmati Helyi Csoport: Paulik János egyéb felsőfokú, Stastny Gyula erdőmérnök; **Baranya megyei Helyi Csoport:** Mobácsi Attila erdőmérnök, Sporcic Dean egyéb felsőfokú; **Egri Helyi Csoport:** B. Kis Gábor erdésztechnikus, Lovász Ágnes egyéb felsőfokú, Gelle János Gábor erdésztechnikus; **Erdélyi Helyi Csoport:** Febér Zoltán erdőmérnök, Tokos András Attila erdőmérnök, Málnai Tamás László erdőmérnök, Márk Miklós erdőmérnök, Kelemen László erdőmérnök, Bálint Csaba erdőmérnök, Kádár Tibor Sándor erdőmérnök, Benkő Lehel erdőmérnök, Maksai László erdőmérnök, Póra Szabolcs erdőmérnök, Simó Ferenc erdőmérnök, Izsák Árpád erdőmérnök, Keresztes Attila erdőmérnök, Varga Vilmos erdésztechnikus, Horváth Arnold erdőmérnök; **Gödöllői Helyi Csoport:** Dobrovitz Attila erdésztechnikus, Kmetty László erdőmérnök; **Kaposvári Helyi Csoport:** Huszti Gábor egyéb felsőfokú, Esztó Kinga erdőmérnök, Malagay Viktor Antal erdőmérnök; **Kaszói Helyi Csoport:** Pálmai Katalin egyéb felsőfokú, Gallai Richárd erdésztechnikus; **Mátrafüredi Helyi Csoport:** Gál Dávid tanuló, Szép Szabolcs tanuló, Nagy Martin tanuló, Cserháti Tamás tanuló, Jóna Szabolcs erdésztechnikus, Molnár Márk tanuló, Benkő Alíz tanuló; **Miskolci Helyi Csoport:** Bozsik Máté erdésztechnikus; **Pest megyei Magán-erdőgazdálkodási Helyi Csoport:** Hornyák Tamás egyéb felsőfokú; **Sárospataki Helyi Csoport:** Varga Alexandra egyéb középfok; **Soproni Helyi Csoport:** Hoczek László József, Kuslics István egyéb felsőfokú, Bánáti László Krisztián erdőmérnök, Dr. Horváth Sándor erdőmérnök; **Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Helyi Csoport:** Jakab Attila erdésztechnikus, Böszörményi László egyéb felsőfokú, Gáspár Béla egyéb felsőfokú, Bakosi Mibály egyéb felsőfokú, Krekk István faipari felsőfokú, Talodi Albert erdésztechnikus, Fanta Viktória erdőmérnök, Csányi Katalin erdőmérnök; **Szolnoki Helyi Csoport:** Belcsik Jánosné, Belcsik János, Csikós Eszter egyéb felsőfokú; **Szombatbelyi Helyi Csoport:** Bitter Adrienn Márta erdőmérnök, Tóth András erdésztechnikus, Farkas Norbert erdésztechnikus; **Veszprém FM Helyi Csoport:** Fazekas Tamás erdészeti alapfokú; **Vértesi Helyi Csoport:** Vas Renáta egyéb felsőfokú, Göde Tamás egyéb felsőfokú, Kaszás Éva Marianna egyéb középfokú, Varga Éva egyéb felsőfokú; **Visegrádi Helyi Csoport:** Reller Csaba erdésztechnikus, Nagy Dániel erdésztechnikus, Kolozsi Géza László egyéb felsőfokú, Panyor Diána erdésztechnikus.

Centenáriumi szemelvény

Erdészettörténeti Szakosztályunk kihelyezett rendezvényt hívott össze április végére, amelyen az első világháború főiskolás áldozatairól is előadás hangzott el. A centenáriumi emlékezés napjaiban, az Erdészeti Lapok korabeli példányaiból hónapról-hónapra követheti az érdeklődő olvasó a szakunkat érintő – sajnos – kiterjedtebb veszteséglistát. Egyesületünk, szakunk háborús életéről, néhány 1915-ös esemény felidézésével is képet kaphatunk.

... b) A titkár folytatólag bejelenti, hogy az egyesület alkalmazottai közül Pukács Endre segédtitkár, Lehoczky János írnok és Libohorszky József házmester vonultak be katonai szolgálatra...

(E.L. 1915. január – Igazgató választmányi ülés jkv.)

*

Újévi üdvözlések megváltása. A Földművelésügyi Minisztérium erdészeti tisztikarának alább felsorolt tagjai, a szokásos újévi üdvözléseket pénzben megváltották, miért is ezen az úton mondának köszönetet a szaktársaink részéről küldött újévi jókívánásokért ...

A megváltási összeget – amely 101 koronát tett ki – a hadsegélyző hivatalhoz küldték be, a háborúban elesettek özvegyeinek és árváinak felsegítésére. ... a jövőben minden ilyen alkalmat fel kellene használnunk, pl., az özvegyeket segélyező Wagner Károly-alapítvány növelésére, amely még manapság is csak a minimális segélynyújtásra ad módot.

(E.L. 1915. január)

*

Kedvezmények a hadiszolgálatra bevonult erdészeti főiskolai hallgatók részére. A földművelésügyi és pénzügyi miniszterek szükségesnek látták, hogy a hadiszolgálatot teljesítő, s e miatt tanulmányaikban késedelmet szenvedő főiskolai hallgatók részére bizonyos kedvezményeket biztosítsanak, amelyek lehetővé teszik, hogy nem hadköteles társaikkal szemben hátrányt ne szenvedjenek. Ezek a kedvezmények ... a beíratás és esetleges pótvizsgák idejének kitolására, egyes tantárgyak I. és II. részeinek párhuzamos hallgatására, és az államvizsgát megelőző gyakorlati szolgálat megrövidítésére vonatkoznak, ...

(E.L. 1915. február)

*

Új részvénytársaság. Erdőipar részvénytársaság cég alatt, Budapesten 100.000 K tőkével új vállalat alakult.

(E.L. 1915. május)

*

Az állami kezelés alatt nem álló erdők és kopárterületek beerdősítéséhez, valamint az egyéb fásításokhoz szükséges facsemeték adományozását, 1 koronás bélyeggel

ellátott, és az őszi erdősítésekhez kért csemetéket illetőleg legkésőbb 1915. évi július hó 31-ig, a jövő év tavaszi ültetéshez kéréket illetőleg pedig, 1915. évi november hó 14-ig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtandó folyamodványban kell kérni.

(E.L. 1915. június)

*

A háború- és a vadászati tilalmak. A háború okozta húshiány egyfelől, a mezőgazdasági vadkárok lehető elkerülésének mai nagy fontossága másfelől, ... oda vezetett, hogy ... A vadászok és vadászati személyzet kis száma mellett nálunk is nagy szükség van a fő- és rőtvd lelovási idejének kitolására, mégpedig nem külön folyamodások alapján, nagy későn kiadott rendkívüli lelovási engedélyek, hanem megfelelő kormányrendelet útján.

(E.L. 1915. július)

*

VIII. Az egyesület pénztárosa még 1914. évi február hó 4-én állásának átszervezése iránt a következő beadványt intézte a választmányhoz, amely eddig a bekövetkezett háborús viszonyok miatt nem került tárgyalásra:

„Az Országos Erdészeti Egyesület nagytekintetű Igazgató Választmányának Budapesten.

25 évi egyesületi szolgálatomból 10 évet pénztárosi minőségben is betöltöttem. Hogy utóbbi minőségemben teljes lelkiismerettel, pontosan megfelelhessenek, ... Tiszteletteljesen kérem tehát a nagytekintetű Igazgató Választmányt, hogy az egyesületi pénztárosi állást 1915. évi január hó 1-ével megfelelő javadalmazás mellett, egész napos állásra átszervezni méltóztassék, amely esetben annak ellátására a jelzett időponttól kezdve, továbbra is vállalkoznám.”

(E.L. 1915. augusztus)

*

FELHÍVÁS

az őszi erdészeti államvizsga tárgyában.

Az 1915. év őszi erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhívtnak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb 1915. évi szeptember hó végéig a M. Kir. Földművelésügyi

Minisztérium I/A. főosztályának címére ... küldjék be. Az erdészeti államvizsgához való bocsátásra ez alkalommal ... kivételesen – azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a ...hiányosság önhibájukon kívül, valamely – a háborúval kapcsolatos – méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

(E.L. 1915. szeptember)

*

A harmadik hadikölcsön kibocsátás alatt áll. A nemzet, amely vérben és anyagiakban már oly súlyos áldozatokat hozott, ... újra siet megtakarított pénzét a jól kamatozó hadikölcsön útján a haza rendelkezésére bocsátani. Mi, a magyar erdőbirtokos osztályhoz és a magyar erdőtisztikarhoz fordulunk azzal a kéréssel, hogy minél nagyobb összeggel járuljanak a nemzeti áldozatkészség oltárához. Értesülésünk szerint, az Országos Erdészeti Egyesület is újból minden rendelkezésére álló pénzkészletét hadikölcsönkötvényekbe fogja fektetni.

(E.L. 1915. október)

*

VIII. Az Igazgató-választmány elhatározza, hogy a folyó évi közgyűlést december hó 12-ére, délelőtt 10 órára, Budapestre hívja össze, s a közgyűlés tárgysorozatát a következőkben állapítja meg:

1. Jelentés az egyesület működéséről a legutóbbi közgyűlés óta.

2. Elnök, két alelnök, negyvenkét választmányi tag és a számadásvizsgáló bizottság választása, és pedig a múlt évi közgyűlés elmaradására, az időközi elhalálozásokra és a választmányak az új alapszabályok értelmében történő kiengesztelésére való tekintettel ...

(E.L. 1915. november)

*

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése.

... a közgyűlésen ...dr. Bedő Albert elnökölt. ...a hiányos közlekedési viszonyoknak ellenére, több mint száz tagtárs gyűlt össze. ... Bund Károly titkár, jelentésében ... nemkülönben foglalkozott azzal a kihatással, amellyel a háború az ország erdőgazdaságára volt. Míg eleinte, az erdei termés szünetelése a nagy készletek miatt aggodalomra okot nem szolgáltatott, ma már közérdekké vált, hogy az erdőben levő fakészletek kiszállítása és új termékek előállítására érdekében erélyes intézkedések történjenek, melyekre nézve az egyesület javaslatokkal fordult a kormányhoz.

(E.L. 1915. december)

Referálta: **Apatóczy István**

Szőnyi Márton története az Arló-Ózdi erdőekben

A Szőnyi Mártonnal történtek a második világháború eseményei közé tartoznak. Erdőgazdaságunkhoz (Egererdő Zrt.) úgy kapcsolódnak, hogy az itt lértak a későbbi Ózdi és Arlói Erdészet területén zajlottak.

Az előzményeket röviden így foglalhatjuk össze: 1941. június 22-én Németország megtámadja a Szovjetuniót, június 26-án Kassát ismeretlen gépek lebombázzák. Másnap *Bárdossy László* miniszterelnök bejelenti a hadiállapotot a Szovjetunióval. Megindul a készülődés a háborúra, magyar felderítőket küldenek a Kárpátokba. Tényleges lépés 1941 augusztusában történik, repülőgépes támadást indítanak a Szovjetunió ellen.

Történetünkbe itt lép be a nagykanizsai illetőségű Szőnyi Márton, a Horthy-hadsereg repülőzászlósa, aki az első magyar támadás egyik vadászgépének pilótája volt. Gépét lelövik, ejtőernyővel ér földet, szovjet hadifogságba esik. A támadások során nagyon sok magyar pilóta került hasonlóan a szovjetek fogságába. A fotó az egyik lelőtt vadászgépet mutatja.

Szőnyi Márton szakképzett vadászpilóta volt, ehhez Olaszországban részesült igen alapos kiképzésben. Ezen kívül 1938-ban elvégezte a Kereskedelmi Akadémiát. Amikor a Szovjetunióban fogságba esik, sok magyar társával együtt éveket tartó gyúrás folyamatnak vetik alá, ezeket az embereket a szovjet hatalom képére teljesen átforgalmazzák. Elvégzik a partizániskolát, három év alatt készen állnak bevetésre most már

a Szovjetunió oldalán. Erre 1944. augusztus 8-án kerül sor, amikor Szőnyi repülővel, egy nagyobb csoport élén Magyarországra érkezik azzal a feladattal, hogy készítsék elő a szovjet csapatok támadását a megadott területen, és akadályozzák meg a német utánpótlást.

A csapat Hangony és Kissikátor között, a szlovák határ közelében fekvő Góltka-völgyben és annak környékén hármass csoportokban ért földet ejtőernyőkkel. A teljes létszámot nem ismerjük, annyi bizonyos, hogy 11-en találták meg egymást. Az erről szóló írások következetesen Bükk hegységről beszélnek, holott ez a Heves-Borsodi-dombság, ebből arra lehet következtetni, hogy nem itt akarták ledobni őket, hanem a Bükkben.

A 11 fős csapat a Vermes-völgyön keresztül bevetette magát az ottani erdők sűrűjébe, és Palinapusztán találtak alkalmas helyet szállásra. Berendezkedtek a Palinai épületben és a közelben található házakban.

A nyomozati anyagokból lehetett megállapítani, hogy a csoport az Arló (Gyepes-völgy), Borsodszentgyörgy, Hangony, Kissikátor, és Domaháza által körülhatárolt területen portyázott, és megfordultak a környéken akkoriban még meglévő és többnyire lakott tanyákban (Kisbenedek, Járnok, Macskás). A térség kisebb-nagyobb magántulajdonú erdőkből állott, Palina a házzal, gyümölcsösrel és a közeli erdőkkel az általunk jól ismert *Beniczky* család birtokában volt, a legnagyobb erdőtulajdonnal a *Ríma-Murányiak* rendelkeztek. Ezek az

A Palinai épület 1950-ben

erdők '45 után az Egri Állami Erdőgazgatóság kezelésébe kerültek.

A partizáncsoport viszonylag biztonságban érezhette magát, a terület feltáratlan volt, csupán szekérutak voltak. Palina a világtól elzárt területnek számított. Mégis, a két-hármas csoportokban végrehajtott partizánakciókkal felhívták magukra a figyelmet. Két nap sem telt el a földterés után, amikor a visszaszorulóban lévő németek és a magyar csendőrök nagyszabású közös hajtóvadászatot indítottak Szőnyi partizáncsoportja ellen. Heves tűzharcok alakultak ki a két fél között, egy hónap alatt a csoportot teljesen felmorzsolták. Végül Szőnyi egyedül maradt, szeptember 7-én Kissikátor község határában, az akkor még meglévő Macskás-tanyán őt is agyonlőtték.

A háború után az új hatalom beható nyomozást indított a partizánok ügyében, és megállapították, hogy Szőnyit egy *Tóth Gyula* nevű csendőrparancsnok lőtte le géppisztolysorozattal.

Én magam jól ismerem a területet, pályám első időszakában, a '60-as években erdőfeltárási, útépitési munkákat végeztünk kollégáimmal, azokban az erdőben gyakran megfordultam. A környező lakosság körében sokféle változatban élt Szőnyi Márton története, sokszor fantáziával feltupírozott eseteket meséltek el kérdéseimre. Többek szerint a férfi a Macskás-tanya gazdájának lányával volt kapcsolatban, és amikor az aludt az istálló jászolában, az apa kihívta a csendőrt, akik agyonlőtték. Egy idős ember úgy mesélte el a történetet, hogy a feldühödött gazda vasvillával szúrta agyon a partizánvezért.

Mindenesetre szomorú véget ért egy kalandokban bővelkedő életpálya. A Hangonyi-tónál a földet érés közelében egy emléktábla jelzi Szőnyi Márton és csapatának háborús történetét.

Wágner Tibor
okl. erdőmérnök

Lelőtt vadászgép

Az Erdészcsillag Alapítvány felhívása az erdészeti ösztöndíj 2015/2016. évi pályázatára

1. Az ösztöndíjra pályázhatnak a

- Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium, Ásotthalom
- Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Dráva Völgye Tagintézménye, Barcs
- Szegedi Szolgáltatási Középiskola és Szakiskola Kiss Ferenc Erdészeti Tagintézménye, Szeged
- NyME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron
- Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskola, Szöcsénypuszta
- Debreceni Márton Szakképző Iskola, Miskolc
- FM ASZK-Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium, Mátrafüred hallgatói.

2. Az adományozás feltételei

Egyesületi ösztöndíjban a szakközépiskolai és szakiskolai nappali tagozatos, erdésztechnikus, erdészeti szakmunkás szakon első alapképzésben és első kiegészítő alapképzésben részt vevő tanulók részesülhetnek két lezárt félév (egy tanévnek megfelelő oktatási időszak) után, képzési szintenként egy tanévre, a következő létszámban: **szakmai középfokú iskolai tanuló**

Az egyesületi ösztöndíjat pályázat alapján az a hallgató, tanuló nyerheti el, aki:

- az előző tanév mindkét félévében 4,5-nél, a szakiskolai tanuló 4,2-nél jobb tanulmányi eredményt ért el,
- tudományos, szakiskolai diákkörben, illetve szakmai területen kimagasló munkát végez és a magyar erdész hagyományokon alapuló kiemelkedő közösségi tevékenységet folytat.

Kérjük, hogy az iskola a támogatott tanulóról készítsen és csatoljon mind emberi, mind szakmai jellemzést, alkosson véleményt és tájékoztasson a szociális helyzetéről.

Kerüljön csatolásra a tanári támogatás és a pályázó önéletrajza.

A szakmai előmenetelen kívül legfeljebb a pályázó teljesítményének 10 százalékáig figyelembe vehető a hallgató, tanuló közéleti, közösségi, sport és egyéb tevékenysége, illetve szociális helyzete. Ugyanaz a hallgató, tanuló több éven át is elnyerheti az egyesületi ösztöndíjat, de minden tanévben újra kell pályáznia. A pályázatot az oktatási intézmény vezetőjének címére, **június 15-ig kell beadni**.

3. Az ösztöndíj havi összege szakmai középfokú iskolai tanuló esetében a köztársasági ösztöndíj 50%-ával azonos.

4. Az ösztöndíj elbírálásának módja

Az egyesületi ösztöndíj adományozására benyújtott pályázatokat évenként június 30-ig, a szakközépiskolák és szakiskolák igazgatói javaslattal továbbítják az egyesület elnökének. Az Erdészcsillag Alapítvány kuratóriuma legkésőbb augusztus 19-ig dönt az ösztöndíjak odaítéléséről.

Az ösztöndíjat pályázati úrlapon lehet igényelni, amelyet az adott oktatási intézményben lehet átvenni. Az egyesületi ösztöndíj átadására az érintett oktatási intézmények évről-évre kerül sor. Amennyiben a tanuló tanulói jogviszonya bármilyen okból megszűnik, vagy szünetel, az ösztöndíj tovább számára nem folyósítható. Ugyancsak fel kell függeszteni az ösztöndíj folyósítását, ha a tanuló ellen jogerős, elmarasztaló fegyelmi határozat születik.

Gémesi József
Erdészcsillag Alapítvány
Kuratórium elnök

Országos Erdészeti Egyesület Erdészcsillag Alapítvány Pályázati Felhívása Az erdőgazdálkodásban dolgozók, erdészeti nyugdíjasok és családtagjaik támogatására.

A felhívás célja: A rászorulóknak támogatása, családsegítés, időskorúak gondozása.

Támogatásra jogosult: Az erdőgazdálkodás területén dolgozók és családtagjaik, az erdészeti nyugdíjasok. Családtagnak minősül a feleség, (özvegy) és gyermekek (18 éves korig). Feltétel: legalább 5 éves e területen végzett, igazolt munkaviszony. Az OEE tagság nem feltétel.

Támogatás igényelhető:

1. Elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek megsegítése, esélyegyenlőségük megteremtése, anyagi helyzetük javítása érdekében.
2. Nehéz anyagi körülmények között élő erdészek és családjuk helyzetének javításához.
3. Időskorú, nyugdíjas erdészek szociális helyzetének javításához.

A pályázat tartalmi és formai követelményei:

A pályázatokat augusztus 31-ig (**2 példányban**) kell benyújtani (a szükséges mellékletekkel együtt) az **OEE Erdészcsillag Alapítvány címére: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.**

A pályázatot beadhatja a jogosult, illetve egyesületi helyi csoport, vagy szakosztály, illetve munkahelyi közösség is a kedvezményezett megjelölésével, amennyiben a rászorultság körülményeit és a szükséges adatokat ismeri (adatlap).

A beadott pályázathoz mellékelni kell a kitöltött „Adatlapot”, az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoport titkárnak véleményével.

Az adatlap információin kívül, röviden indokolni kell a rászorultság körülményeit.

A pályázat elbírálásának rendje és az elbírálás főbb szempontjai:

A pályázat évente egy alkalommal kerül kiírásra.

A pályázatokat az Alapítvány kuratóriuma október 31-ig elbírálja és döntéséről értesíti a pályázókat, valamint az OEE illetékes helyi csoportját.

A kuratórium a pályázatok elbírálása során az alábbi szempontokat vizsgálja:

- a közös háztartásban élők egy főre eső havi jövedelme és a mindenkori minimálbér viszonya;
- a kérelmező egészségi állapota, betegállományának hossza, kórházi kezelése, esetleges balesete, leszálalékolása, esetleg haláleset stb.;
- a család összjövedelme, illetve kiadásait befolyásoló lényeges változások;
- eltartottak, gyermekek száma;
- árvaság;
- az igény gyakorisága;
- a helyi csoport véleménye.

A segély alsó és felső határértékét a rendelkezésre álló szabályozás és keretek ismeretében a kuratórium határozza meg, melyet az indokok súlyossága és az igénylők száma befolyásol.

Gémesi József
Kuratórium elnök

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlésének
2015. május 13-án, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ.

Az ülést megnyitva *Zambó Péter* elnök köszöntötte a megjelent küldötteket, az elnökség és az Ellenőrző Bizottság megjelent tagjait, *dr. Kosztka Miklós* DB elnököt és az érdeklődő tagokat. Megállapította, hogy 50 fővel a küldöttgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Lomniczi Gergely* főtitkárt, hitelesítőknékné *Kálmán Miklóst* és *Varga Zoltánt*, Szavazatszedő Bizottság elnökének *Sere Ferencet*, tagjainak *Nagy Frigyes*t és *Puskás Lajost* javasolta, melyeket a küldöttgyűlés egyhangúan elfogadott. Ezután ismertette a napirendet, melyet a küldöttek tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadtak.

Az első napirendi pont keretében *Zambó Péter* elnök Örökös Tagsági Díszoklevél kitüntetésre előterjesztette Prof. Dr. Gencsi Lászlót. Dr. Kosztka Miklós, a Díj Bizottság elnöke beszámolt a 2015. évi egyesületi kitüntetések jelölési folyamatáról és a Díj Bizottság ezzel kapcsolatos munkájáról. A jövőre vonatkozóan javaslatokat fogalmazott meg az előterjesztések egységes és eredményes elkészítésére vonatkozóan. A Díj Bizottság többek között egységes fájl nevet fog kérni, és az aláírások olvasható változatát is előírja. Mivel a határon túli tagság javaslattételi lehetősége nem teljesen tisztázott, ezért a Díj Bizottság nevében javasolta, hogy az idei évben kivételesen 16 Elismerő Oklevél kitüntetés adományozzon a küldöttgyűlés, hogy így az Erdélyi Csoport jelölje is felkerülhessen a jelöltek közé.

4./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés 2015-ben a határon túli tagok kitüntetésének megteremtése érdekében kivételesen 16 db Elismerő Oklevél kitüntetés adományoz.

A szavazáson jelen van 50 fő küldött. Szavazatok: 50 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Ezt követően megkezdődött a kitüntetettek személyére történő szavazás, melynek rendjét a Szavazatszámoló Bizottság elnöke, *Sere Ferenc* ismertette. A szavazatszámolás alatt a második napirendi pont tárgyalása kezdődött.

Zambó Péter elnök az beszámolókkal kapcsolatos előterjesztés keretében többek között bejelentette, hogy a Fővárosi Törvényszék elfogadta az Egyesület új Alapszabályát bejegyezte az Egyesület közhasznúságát, így egy éves folyamat végére sikerült pontot tenni. Ismertette továbbá, hogy a soproni közgyűlés nyilatkozatban támogatta a hermesi idősothon kialakításának ötletét, amely nyilatkozat szükséges az MNV Zrt-vel az ingatlan használatba vételéről folyó tárgyalásokhoz. *Kiss László* általános alelnök a pénzügyi helyzetet bemutatva a bevételek között kiemelte az egyre nagyobb rendben befolyó tagdíjak szerepét. Ismertette, hogy a lehetőségek szűkülése miatt az állami pályázati, támogatási bevételek 2013-hoz képest is csökkentek, jelentős egyéb támogatásokhoz jutott viszont az Egyesület, például a Könyvtár működtetésére a *Wagner Károly* Alapítványtól. A költségek a korábbi évekhez képest növekedtek, de ezek jól hasznosultak, fedezetüket sikerült megteremteni, így év végével 278 ezer forint eredményt is realizál az Egyesület. A költségek között két nagy csoport van, egyik a titkárság működtetése a bérekkel és a rezsi kiadásokkal, másik az Erdészeti Lapok kiadásához kötődő költségszámot, mely utóbbi közel 20 millió forintot tesz ki éves szinten. Meglátása szerint a működési költségeken jelentősen spórolni a jövőben sem lehet, az új tevékenységekhez, tervekhez új források felkutatása szükséges. Az Egyesület 2014-es működése során is teljesítette a közhasznúsághoz szükséges feltételeket.

Bak Julianna, az Ellenőrző Bizottság elnöke az alábbi jelentést tette a küldöttgyűlés részére az EB 2014. és 2015. évi tevékenységéről, valamint az Egyesület 2014. évi gazdálkodásáról:

Az EB öt taggal működött a 2014. évben, eleget tett az Alapszabályban foglalt feladatainak, véleményezte az Egyesület 2013. évi beszámolóját. Az új Alapszabály benyújtását követően véleményezte a küldöttgyűlés előterjesztéseit. Az Ellenőrző Bizottság 2015. január 28-án tartotta meg alakuló ülését, az újraavasztást követően, elfogadta az ügyrendjét és a 2015. évi munkatervét. A 2015. évi elnökségi ülések előterjesztéseit személyes jelenlét nélküli ülések keretében vé-

leményezte. Az EB 2015. április 2-i ülésén megtárgyalta az Egyesület 2014. évi beszámolóját a kiegészítő mellékletével, közhasznú jelentését, pénzügyi befektetési beszámolóját és azok küldöttgyűlés elé terjesztését a jelzett változtatási javaslatokkal támogatta. A beszámolókat értékelve megállapította, hogy az Egyesület gazdálkodása kiegyensúlyozott. A küldöttgyűlés elé került beszámolók elfogadását javasolja.

Az EB megtárgyalta az Egyesület küldöttgyűlés elé terjesztett 2015. évi terveit is, amelyeket szintén javasol elfogadásra.

Az EB megtárgyalta jelen küldöttgyűlés 1. és 4. napirendi pontjainak előterjesztését és megállapította, hogy azok a hatályos szabályzatoknak megfelelőek.

6./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az OEE 2014. évi beszámolóját 60.802 eFt eszköz-forrás mérleg főösszeggel, az eredmény-kimutatást 278 eFt eredménnyel; a 2014. évi beszámoló közhasznúsági mellékletét és a szöveges szakmai beszámolót; valamint a 2014. évi pénzügyi befektetési beszámolót 21.154 eFt átlagos befektetési állománnyal; és az Ellenőrző Bizottság 2014. évi jelentését elfogadja.

A szavazáson jelen van 47 fő küldött. Szavazatok: 47 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az Alapszabály 9.§.4.12. pontja értelmében a küldöttgyűlés jóváhagyása szükséges azon szerződésekre, amelyeket az Egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt. *Lomniczi Gergely* ismertette azt a két szerződést, amelyet összesen mintegy 190 ezer forint értékben az Egyesület egy tagjával illetve egy tag hozzátartozójával kötött, egyrészt az Erdészeti Lapokban való hirdetésre, másrészt egy Egyesület által kiadott könyv korrektúrázására, kérve a küldöttgyűlés általi jóváhagyást.

7./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az ASZ 9.§.4.12. pontja alapján a 2014-ben kötött, a titkárság által bemutatott szerződéseket jóváhagyja.

A szavazáson jelen van 47 fő küldött. Szavazatok: 47 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A harmadik napirendi pontban az elnök felkérésére Lomniczi Gergely főtítkárral ismertette a 2015-2018 évekre szóló egyesületi stratégiát és az annak alapján készített 2015. évi működési tervet. A 2015-re tervezett tevékenységek közül kiemelte a 150 éves alapítási jubileumra való felkészülést, a szociális tevékenység keretében a nyugdíjas tagok Vándorgyűlésen való részvételének támogatását és a tervezett idősothon előkészítésével kapcsolatos feladatokat, az Erdészeti Lapok kiadásának finanszírozását, a társadalmi felelősségvállalási tevékenység keretében a károsodott erdők helyreállítására szervezett kampány és a kiemelt egyesületi programok megvalósítását. A pénzügyi tervet bemutatva elmondta, hogy a kiadások a korábbi évekhez hasonló nagyságrendben tervezettek, de minden programra még nincs meg a biztos fedezet, ezért csak azt a programot fogja megvalósítani az Egyesület, amelyhez a szükséges források biztosítottak. Bak Julianna EB elnök elmondta, hogy a 2015. évi tervekkel kapcsolatos előterjesztés szabályos, a tervekbe az EB által megfogalmazott javaslatok beépültek, így azokat a küldöttgyűlés számára elfogadásra javasolja.

8./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az OEE 2015. évi munkatervét; 2015. évi pénzügyi tervét 63 500 eFt bevétellel, 63 250 eFt ráfordítással és 250 eFt eredménnyel tervezve; valamint a 2015. évi pénzügyi befektetési tervet 10 000 eFt átlagos befektetési állománnyal tervezve elfogadja.

A szavazáson jelen van 47 fő küldött. Szavazatok: 47 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A negyedik napirendi pontban Lomniczi Gergely előterjesztette azon tagok névsorát, akiknek az Alapszabály 7.§.1.6. pontjában foglaltak szerint a küldöttgyűlés harmincnapos határidővel a tagdíj be nem fizetése miatt felmondja a tagsági viszonyát. A névsort a helyi csoportokkal folyamatosan egyezteteti a titkárság, kérte a tagok ismételt megkeresését, hogy a felmondási időn belül a tagdíj rendezhető legyen. Az esetleges felmondás után mindenkinek lehetősége van újra csatlakozni az Egyesülethez. Bak Julianna EB elnök elmondta, hogy az előterjesztés a szabályoknak megfelelő.

9./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az Alapszabály 7.§.1.6. pontja alapján 30 napos határidővel felmondja a 2014. február 28. óta tagdíjat nem fizető, az előterjesztéshez csatolt listán szereplő tagok tagsági viszonyát.

A szavazáson jelen van 47 fő küldött. Szavazatok: 46 igen, 1 tartózkodás, 0 nem.

Ezt követően a kitüntetésekkel kapcsolatos szavazás során a Decrett-díj esetében második és harmadik fordulóra volt szükség. Ennek lezárulta után Sere Ferenc, a Szavazatszedő Bizottság elnöke ismertette a szavazás eredményét.

5./2015. (05. 13.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés 2015-ben a következő tagtársaknak adományoz kitüntetéseket.

Örökös Tagsági Díszoklevél: dr. Gencsi László

**Bedő Albert Emlékérem:
Barkóczi István, Dudás Pál,
Emmerling Gábor**

**Kaán Károly Emlékérem:
Halápi Nándor István, dr. Horváth Béla, Tóth Gábor**

**Decrett József Emlékérem:
Kovács Sándor, Mihályi László,
Plestyák Károly**

**Elismerő Oklevél:
Bakay László, dr. Boda Zoltán,
Dezső Vilmos, Gál Imréné, Kádár Attila, Kálmán Miklós, Lasancz János, Lázár Tamás, Mester Géza-né, Ó Szabó Mihály, Palkovics Zoltán, Szalai Károly, Tihanyi Gyula, Tölgyfa Gábor, Túri Zsuzsanna, Veres Sándor.**

Az egyebek napirendi pontban Zambó Péter elnök ismertette a következő időszak programjait, köztük kiemelten a Szombathelyen rendezendő Erdészeti Országos Találkozóját és a Vándorgyűlést. Tájékoztató aról, hogy a földművelésügyi miniszter átalakította az Országos Erdő Tanács tagságát. A közeljövőben bővül a tagsági kedvezmény rendszer. Lomniczi Gergely főtítkárral tájékoztató, hogy kisebb változások lesznek az Év Erdésze Verseny szabályzatában. A titkárság kiküldte az éves összesített eseménynaptárt, amiben az időpont nélkül megadott események tekintetében kéri majd a pontosításokat. Holdampf Gyula küldött üdvözölte a tagdíj csekk kiküldését az Erdészeti Lapokon keresztül, és ugyanígy jó megoldásnak nevezte a tagsági kártyát érvényesítő éves matrica hasonló formában történő kiküldését, ami így biztosan és közvetlenül minden taghoz eljut. Egyben a tagság nevében köszönetét fejezte ki a titkárságon dolgozó hölgyeknek a tagság nyilvántartása terén kifejtett áldozatos munkájukért.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte a nagy létszámban megjelent küldöttek aktív részvételét, és beárta a küldöttgyűlést.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Varga Zoltán
Kálmán Miklós

Nagy Zoltán (1937–2015)

Nagy Zoltán 1937. december 26-án Ravazdon született. A család anyagi körülményei miatt az elemi (általános) iskola elvégzése után nem tanulhatott tovább: eleinte szőlőmunkásként, illetve mező-

gazdasági munkásként dolgozott, később a vízügyi környékbeli munkáinál kubikus, majd a kubikusok brigádfővezetője lett. Szorgalmas és jó eszű fiatalként kulturális igényeit a könyvek mellett a falu színháza körében közreműködve elégítette ki: a világo-si fegyverletétel után írt (1855), a vidéki magyarság élni akarását és egészséges humorát is kifejező, dalokkal, zenével, táncokkal színesített „A vén bakancsos és fia, a huszár” c. népszínműre különösen jó szívvel emlékezett vissza szinte minden anekdotázó beszélgetéskor. 1956-ig DISZ (Demokratikus Ifjúsági Szövetség) titkár is volt.

1957 őszétől sorkatoná lett, ahol lehetősége nyílt levelező úton megkezdni szakmai tanulmányait a Kvassay Híd- és Vízmű-építő Technikumban, amelyet a leszerelése után fejezett be. Az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Tatai Szakasz mérnökségén kezdett dolgozni raktárosként és munkavezetőként, majd Tatán a szakasz mérnökséget vezette. 1962-ben nősült, Komáromba költözött, mindkét gyermekük felsőfokú képesítést szerzett.

Nagy Zoltán levelező tagozaton 1963-tól a bajai Felsőfokú Vízgazdálkodási Technikumba járt, majd az intézmény fejlesztése révén főiskolai végzettséget szerzett. Ezt követően a Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett építőmérnöki diplomát, végül a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen képezte tovább magát. 1975-től a győri székhelyű Rábai Szakasz mérnökséget vezette, majd az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Központjában vízgazdálkodási osztályvezetővé nevezték ki.

Mindvégig Komáromban lakott, szabad ideje egy részében a szőnyi, majd koppánymonostori szőlőjét és kertjét művelte, gondozta, szakértelemmel és nagy kedvvel borászkodott is. A kárpótlásokat követően örökséggel magánerdő-tulajdonos lett Ravazdon, azonnal belépett az OEE-be (2000), és a Győr-Moson-Sopron megyei Magánerdő Gazdálkodási és Környezetvédő jogfolytonos Helyi Csoportunknak mindvégig nagyon tevékeny tagja lett, valamennyi rendezvényünkön részt vett párjával, Szilvia asszonnyal. Erdőbirtokain a fakitermelési, illetve erdőfelújítási, sőt erdőtelepítési műveletekhez mindig a környék legjobb szakembereit szerződtette le, de ellenőrizni is tudta őket, hiszen falusi gyerek lévén alapszíntén értett a táji erdőkezeléshez. Nagyon szeretett erdészek között lenni, és soha nem maradt ki a „szakmaközi” ugratásokból, miközben sok-sok vízügyi ismeretét, táji tapasztalatait megosztotta velünk. A régi vízügyi tárcát az utóbbi évtizedekben többször

átszervezték, így Nagy Zoltán az Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség Víz-készlet-gazdálkodási Osztálya helyettes vezetőjeként ment nyugdíjba. Nyugdíjas éveiben műszaki ellenőrként dolgozott a Fertőszéplaki Téglaiipari Kft.-nél, a Győri Kommunális Szolgáltató Kft.-nél, és a vízgazdálkodási főprofilú dorogi Gerecse-Pilis Vízi Társulatnál. Pándzsa-menti szülőfalujába, Ravazdra is gyakran hazajárt, a rokonsághoz is, erdeit szemlélzeni is.

A vízügy maga az élete volt: a vízügy révén és köreiből vált falusi egyszerű emberből régiószerte ismert és elismert, köztisztelőben álló mérnökemberré. Szülői örökségként a föld, az erdő, a munka szeretete, az adott szó értéke határozták meg mindennapjait. A negyed századdal ezelőtti, gyakran gyomorforgató „nagy maszkcserék” érintetlenül hagyták, a szíve egész életében nem csak anatómiailag dobogott balközépen.

Végakaratá szerint a szülőföldben nyugszanak földi maradványai, a Győr-Zirc-Veszprém ősi út menti temetőtől pár száz méterre már a Sokoró örhegyi erdőmaradványai és új telepítései suttognak, a másik irányban pár kilométerre Győrszentmárton/Pannonhalma szent hegyéről szól a harang több mint egy évezrede.

Kedves Zoltán, az Általad bölcs derűvel ugratott fiatalabb erdész kollégáknak pedig *Zoli bácsi!*

Helyi Csoportunk koszorújának szalagján Villon egyik balladájának Faludy-fordításával búcsúzunk:

„A földbe térünk mindahányan,
s az évek szállnak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg!”

Bolla Sándor

Tóth Kálmán (1922–2015)

Mérnökcsaládban született Budapesten. A Fasori Evangélikus Gimnáziumban 1940-ben érettségizett. 1940 őszén a Műegyetem soproni Karának Erdőmérnöki Osztályára iratkozott be. Erdőmérnöki oklevelét a házákat ért háborús katasztrófa és az azt kö-

vető évek keserves gazdasági helyzete miatt 1947-ben szerezhette meg.

Mérnöki munkáját segédderűmérnök-ként a Lenti Állami Erdőgazdaságnál kezdte, majd Uzsapusztán, az Erdészeti Szakmunkásképző Iskolát vezette. 1949-ben Sümegen erdőgondnok, 1950-ben ismét Lentibe került, műszaki előadó lett az igazgatóságban. Ezt követően az Erdőgazdasági Építő-vállalatnál építésvezető, útépítéseket, magas- és mélyépítéseket irányított Lentiben, Parádon és Szilvásváradon. A vállalat megszűnését követően 1954-ben átkerült a Borsodi Mélyépítő Vállalathoz. 1959-ig főépítésvezetőként dolgozott Kazincbarcikán, Ózdon és Diósgyőrben, ez utóbbinál a nagykohó építésénél a csatorna, a derítő, a kábelakna, a gépalapozások munkáit irányította.

1960-ban átkerült az Aszfalt Útépítő Vállalathoz. A gimnáziumban szerzett angol nyelvtudásának köszönhetően külföldi munkák vezetésére küldték ki hajdani angol gyarmati területre, ahol az angol szakkifejezésekben tökéletesíthette magát. Irakban a Bagdad-Kut közötti útépítésen szakasz mérnök volt. Két év alatt 128 kilométer utat épített. Az ottani kormánytól kitüntetést kapott. Hazatérve, az UVATERV-nél csoportvezetőként utakat, vasutakat tervezett. 1965-ben Indiába küldték ki, érintetlen dzsungelben egy hegy tetejéről kellett a vasércet leszállítani a völgybe. Ennek során 12 óriási szállítószalagot épített ejtőtornyokkal, érc-törőkkel, tárolókkal és ércdúsító helyek kialakításával. Emellett a mérési és a betonozási munkák kivitelezését, valamint ellenőrzését is elvégezte. 1967-ben tért haza, de még abban az évben kiküldték Nigériába. Egy Dunántúli nagyságú területen, Mauduguri és Kano térségében utak, közművek, mélyfúrási kutak irányítását és építésének szervezését látta el. Ezenkívül a kivitelező vállalatok műszaki- és költségellenőrzését, a meglévő létesítmények üzemeltetését végezte. Hét éven keresztül az állam főmérnöke és műszaki tanácsadója is volt. 1974-ben ismét az UVATERV-nél műszaki-gazdasági tanácsadó. Ennek során a Tripoli-Sfax vasútvonal tervezését irányította. Ennek során, 1-4 hónapos időtartammal, 10 alkalommal járt Líbiában tárgyalások és geodéziai mérések ügyében. Ezzel párhuzamosan Jordániában az Amman – Jordán-völgy közötti út lehetséges nyomvonalára adott szakértői javaslatot.

Hatvanéves korában lett nyugdíjas. Harminchárom év múlva, 2015. március 9-én a budapesti XI. kerületi lakásában érte a halál. Hamvait Sopronban felesége családijának, a Dávidházy családnak a sírjába temették el 2015. március 31-én.

Tóth Kálmán életműve jól bizonyítja, hogy geodéziából *Sébor János* professzor, út-vasút-híd- és vízépítésből *Modrovich Ferenc* professzor milyen sikeresen tanította diákjait. Ezért tudott oly sok erdőmérnök a vörös diktatúra meghurcolásának éveiben más pályákon boldogulni.

Évfolyamunknak közszeretben álló diákja volt. Nyolcvannégy diák közül már csak heten tudunk rá emlékezni. Emléket, míg élünk, megőrizzük. Kálmán! Nyugodjál békében! Követni fogunk...

vitéz Hábel György

A Vértes történelmi emlékhelyei 70 évvel a 2. világháború vége után

A Vértesi Erdő Zrt. műemlék-rekonstrukciós programja

1944 nyarán a németek és szövetségeseik a Kelet-Kárpátok hegyvonulatai között megerősített védvonalat építettek ki, hogy Magyarország védelmét biztosítsák, de I. Mihály román király letartóztatta Ion Antonescut és átállt a szovjet oldalra, teret nyitva dél felől a II. ukrán front csapatainak. Azok átkeltek a Dunán, dél és észak felől egyaránt, így éppen a Vértesnél zárták be a gyűrűt Budapest körül december 24-én.

A Vértes igen szabdalt és jól védhető terepe miatt a szovjet csapatok nagy erőket vonultattak fel. A Mór-Környe vonalon, a hegység északi lábánál mélységi tagozódásban ásták be magukat. Az itt lévő német és magyar alakulatokat egy lovas hadosztállyal erősítették meg, akik igen nehéz körülmények között 50-60 cm-es hóban, mínusz 30 °C-ban sikeresen szorították délebbre a szovjeteket. Sokszor fától fáig való közelharccal, szuronyrohammal és kézigránatokkal. Ennek egyik kiemelkedő eseménye volt, amikor a Csákvár fölé hajló Kotló hegyet felszabadították január 17-én, és egészen a Vértes déli lábáig nyomultak, azonban körülöttük a szovjetek bezárták a gyűrűt és hatalmas túlerővel felmorzsolták a huszárokat, akik kb. 550 halottat hagytak hátra, és csupán 12-en jutottak vissza a magyar alakulatokhoz. Ezek a magyar áldozatok, akik parancsot teljesítve, magyar földön haltak meg, egészen 2013-ig nem kaptak méltó emlékhelyet. Ezeknek a hősi halált halt áldozatoknak az emlékére állított a Vértesi Erdő Zrt. kettős keresztet, melyet *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes avatott fel. Az erdőgazdaság minden évben nagyszabású megemlékezést tart, és egyre nagyobb számban látogatják az emlékművet.

A szovjetek a Vértes elfoglalásakor már teljesen felderített területre érkeztek, hiszen 1944 augusztusában repülőről 10 férfi és 2 nő rádiós felderítőt dobtak le a hegységbe, akik először a – később megtalált – földbe vájt kunyhóba, majd a bevonulás elől elbujdosott csákszerényi leventéken rajtaütve elfoglalták a Házivágási vadászházat. Élelmiszerhiány miatt egyik téli éjszaka elkötötték *Zimmermann Mibály* kápolnapusztai er-

Majk – Celli Szűz Mária-kápolna

dész szarvasmarháját, aki a friss havon lévő nyomokon elment a vadászházig, majd az idegeneket látva, jelentette a gánti előjárásának. Azok elindultak páncélautóval és id. *Právetz Antal* erdész felvezetésével, majd tűzharcba keveredtek a – köznyelven – partizánokkal. Az összeütközésben az ukrán parancsnok súlyos mellkasi lövést szenvedett, majd a németeknek kihallgatásra átadott fogságából megszökve átjutott a frontvonalon a saját csapatához. Ezért, amikor 1945. március 16-án megindult a szovjetek támadása, ennek a parancsnoknak az utasítására, bosszúból, a kápolnapusztai Zimmermann erdészt és fiát, valamint a falu összes 15 év feletti férfilakosát kivégezték. Erre a tragédiára emlékezve hozta rendbe a Vértesi Erdő Zrt. a kápolnapusztai temetőben az áldozatok és a katonák sírjait. Gánti közység Önkormányzatával közösen minden évben tart megemlékezést az erdőgazdaság és egyre több lakos segíti a történelmi kutatásokat is.

A 2. világháború után megindult a Vértesben, az egykori uradalmi kastélyok, kápolnák széthordása és lebontása is. A csákvári Esterházy-kastélynak csak a tetőszerkezetét vették le. A majki Esterházy-kastélyt pedig elfoglalták. Az Esterházy család Majkról Bécsbe menekült, az itt maradt lányuk, *gróf Esterházy Mónika* az erdészetnél fogathajtó munkás lett. Az ő javaslatára a Majkon lévő Celli Szűz Mária-kápolnát szerszám-tárolóvá minősítették, a keresztet levették, így épségben megmaradhatott. Jelenleg a Vértesi Erdő Zrt. a kezelője a kápolnának, és az erdőgazdaság, a műemlék-rekonstrukciós programjának keretében vállalta az épület felújítását. A kis barokk kápolnát június 20-án, nagyszabású rendezvény keretében *Spányi Antal* püspök úr áldja meg.

Sárainé Illés Edina
Vértesi Erdő Zrt.

A kápolnapusztai temető

Az Abák sasfészke

Gyermekies izgalom fog el minden esetben, amikor erdőterületeink mélyén rejtőző régi középkori váraink omladozó köveinek hazánk történelmével átítatott illata megcsap. Az emberi képzelet — a tudomány által feltárt konkrét információkkal támogatva — egykori tanulmányaira, olvasmányaira támaszkodva igyekszik romváraink történetét megfejteni.

Vissza-vissza kell térni egy-egy erdőrész mélyén lassan porladó kő erősségünkhöz, hogy újra és újra bejárva területüket, teljesebb képet alkothassunk sorsukról. És, hogy régi fényükben jelenhessenek meg a szemünk előtt. Mert az avar alatt megbújó, lassan elaprózódó, erdeink talajába süllyedő kövekben ott rejtőzik a középkori magyarság múltja.

Sokunk számára talán nem ismeretlen ősi történelmi család az Abák nemzetsége. Közülük is *Aba Amadé* egykori országbíró, nádor neve cseng a legdicőségesebben az Abák leszármazottai közül. A 13. század végén, a 14. század elején a Magyar Királyság egyik legnagyobb hatalmú tartományura volt. Északkelet-Magyarországon, Göncön és Vizsolyban berendezett uradalmi központjából hét vármegye felett uralkodott, az utolsó Árpád-házi királyunk mellett mindvégig híven kitartó nádor.

De igazi főúri sasfészke, mentsvára nem a Hernád-völgye mellett feküdt, hanem a zempléni hegyek erdőrengetegében kiugró andezit sziklaszirtek élén magasodott a táj fölé. Ez volt, az elhelyezkedésében ma is impozáns fekvésű, Amadé-vár.

Az erődítmény helyét kitűnően választották meg. A Gönci-patak és a Kis-patak völgye felett emelkedő Tégláskőtől

északra haladó gerincet, mélybe zökkenő, hatalmas sziklaalakzatok zárják le. 15-20 méter mély szakadék, alatta pedig 60-70 fokos meredekségű hegyoldal határolja.

A jól védhető helyen emelt vár jó rálátást biztosított a vidékre, messze északon a szabadkirályi városig, Kassáig nyúlik a látóhatár. Viszonylagos rejtettsége ellenére a Hernád-völgyének kereskedelmi és hadi főútvonala,

illetve a Hegyközbe tartó út is jól megközelíthető volt, amiket a Vártól északra fekvő Ór-hegyen felépített megfigyelőhelyről – az ún. tarisznyavárból – közvetlenül szemmel tarthattak a nádor katonái.

A Zempléni-hegységben Amadé nádor várai jól szervezett vonalas vérendszert alkottak. 10-20 km-es távolságban, délről észak felé húzódtak Boldogkő, Regéc, Amadé-vár, Abaujvár, Füzér és Szalánc erődítményei, az Abák hatalmának és javainak őreiként.

Amadé-vár 1278 körül épülhetett, első említése 1288-ból származik. A 13-14. század fordulóján, a trónharcok idején alakították át Amadé nádor független tartományi székhelyévé. Udvartartását itt rendezte be, számos országos ügyet

intézett innen keltezett oklevelével. 1304-től Károly Róbert királyunk elkötelezett híve lett, ebben az évben a várban többször vendégül látta az Anjou uralkodót. A nádor a lengyel trónharcok idején menedéket nyújtott az elűzött lengyel király Lokietek Ulászló számára is. Egy másik királyi fenség, a szintén magyar trónra aspiráló cseh Vencel király, a kassai szászok támogatásával, sikertelenül ostromolta a szikla-ormokra épült sasfészket.

Amadé 1311-ben az ellene lázadó kassai szász polgárok meggyilkolták. A tartományúr halála után Károly Róbert igyekezett az Abák hatalmát megdönteni. 1312-ben az Amadé-fiak a Rozgonyicsatában súlyos vereséget szenvedtek a király ellen, így kénytelen-kelletlen hűséget fogadtak neki. 1317-ben azonban újra fellázadtak. Amadé-várat Drugeth Vilmos sikeres ostrommal bevette, így az Amadé-fiak lengyel honba menekültek. Az erősség királyi tulajdonba került, majd lassan jelentőségét veszítette. Az 1330-as években már nem volt önálló várnagya, a 15. század első felére pedig, az egykori fényes tartományi székhely elavult kőfalait végleg magára hagyták.

A legújabb geodéziai, építészeti terepi felmérések alapján a külső, belső védelmi övezetekkel ellátott, felső és alsó várudvarral tagolt, palotaház, öreg toronnyal koronázott vár képe a korábbi puritánabb menstvár koncepcióhoz képest, egy valóban impozáns főúri sasfészke képét mutatja. Nem is lehetett ez másként, hiszen egyrészt a királyi vendégek fogadása, elszállásolása korszerű kialakítást igényelt. Másrészt Amadé nádor tartományi székhelye, a maga korában az erdőtakarójától megfosztott 600 méteres hegycsúcs tetején, jelentős méreteivel már messziről hirdette ki a korlátlan úr e vidéken.

Nagy László

Kép: **Bodó Mónika, Baranyi Elek**

Rekonstrukciós rajz a várról – Forrás: Gajdos Csaba – A Gönci Amadé-vár – 2010 (kézirat)

FM fenntartásba kerül át a soproni Roth Gyula Szakközépiskola

Megszületett a döntés a gyakorlóiskolákról

Megszületett a döntés azon gyakorlóiskolák jövőbeni működéséről és fenntartói szerkezetéről, amelyek az átvilágítás során nem feleltek meg a szakmai követelményeknek. A tárgyalások eredményeképpen és a miniszteri döntéssel összhangban augusztus 31-i hatállyal, a Nyugat-magyarországi Egyetem *Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium (Sopron) átadásra kerül a Földművelésügyi Minisztérium fenntartásába*, így részévé válik az agrárszakképző intézmények rendszerének.

Forrás: kormany.hu/EMMI

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/gyakorloiskola_roth_fm_atvetel

◆◆◆

Elkészült az új vadgazdálkodási törvény koncepciója

Megkezdődik a széleskörű társadalmi vita

Elkészült az új vadgazdálkodási törvény koncepciója, amelyet széleskörű társadalmi vitára bocsátanak – mondta a Földművelésügyi Minisztérium állami földdekért felelős államtitkára sajtótájékoztatón.

Bitay Márton az új vadgazdálkodási törvény szükségességét azzal indokolta, hogy a régi jogszabály már elavult. Hozzátette, társadalmi igény volt egy új vadgaz-

dálkodási törvény megalkotására, s ezt az Országos Magyar Vadászati Védegyelet, az Országos Magyar Vadászkamara és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közvetítette a földművelésügyi tárcának.

Kifejtette: a koncepció kiemelt alapelve, hogy a kor kihívásaira választ adva biztosítsa a vadgazdálkodás összhangját a természetvédelemmel, az erdő- és mezőgazdálkodással, a vad védelmének közepontba állításával. Az államtitkár hangsúlyozta: egy jó vadgazdálkodási törvény megalkotása a célkitűzés, egy olyan jogszabály megalkotása, amely a vidéken élő emberek számára előnyökkel jár, nemcsak a vadászoknak, hanem a földműveseknek, a gazdálkodóknak is. Emellett figyelembe kell venni a jogalkotási folyamatban a természet- és környezetvédelmi, illetve az erdészeti szakmai szempontokat is. Ezért a készülő törvény koncepciója széles alapokon nyugszik – tette hozzá.

Forrás: [MTI](http://mti.kormany.hu), kormany.hu, [OMVK](http://omvk.gov.hu)

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadgazdalkodasi_torveny_koncepcio_kesz

◆◆◆

Új elnökséget választott a Magyar Vadgazdálkodók Egyesülete

Nagyobb aktivitás, elkötelezett szakmai munka várható a jövőben

2015. május 20-án Székesfehérvárott elnökségi ülést tartott a Magyar Vadgazdálkodók Egyesületének (MVE) elnöksé-

ge. *Balsay Miklós* leköszönő elnök köszöntője után, napirendi pontok alapján tárgyalták végig az ülést. 2015. május 20-tól, választás útján az MVE új elnöksége a következő tagokból áll: *Majoros Gábor* (vezérigazgató, VADEX Zrt.) elnök, *Göbölös Péter* (vezérigazgató, Gyulaj Zrt.) alelnök. Elnökségi tagok továbbá: *Barkóczy István* (vezérigazgató, SEFAG Zrt.), *Kocsis Mibály* (vezérigazgató, Vértes Erdő Zrt.), *Zay Adorján* (vezérigazgató, Észak-erdő Zrt.), *Varga László* (vezérigazgató, Bakonyerdő Zrt.).

Forrás: [MVE](http://www.oee.hu)

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadgazdalkodok_egyesulet_tisztujitas

◆◆◆

Közel hétmilliárd forintot adott a kormány szociális tűzifa-támogatásra

290.000 erdei köbméter fát vásároltak az állami erdőgazdálkodásoktól

A szociális tűzifa-támogatás 2011-es bevezetése óta 6 milliárd 852 millió forintban részesültek az önkormányzatok. A Belügyminisztérium az első évben 456 önkormányzatot támogatott mintegy 858 millió forint értékben, s ebből 45 ezer 137-en jutottak tűzifához. 2014-ben, amikor 2068 település már 2 milliárd 999,6 millió forint támogatásban részesült, s ezt 183 ezer 603 rászoruló háztartáshoz juttatták el. A forrásból négy év alatt 291 ezer 261 erdei köbméter fát vásároltak – minimális kivétellel – állami erdőgazdálkodásoktól.

Forrás: [MTI](http://mti.kormany.hu); [BM](http://bm.gov.hu)

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/allami_erdgazdasag_szocialis_tuzifa

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2015-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

AZ ÖN KERTJÉBEN IS OTT REJTŐZIK A SZÉPSÉG!

Hozza ki kertjéből a legtöbbet a **VIKING ME 235**-ös fűnyíróval! Fordulékony, kompakt és könnyű kialakítása révén kis területen is jól irányítható.

Látogasson el honlapunkra: ***viking-garden.hu***

 VIKING®